

DEBRECZENI HAJDUFOLD

ELŐFIZETÉSI ÁRA HELYBEN ÉS VIDÉKEN
HÁROM PENGŐ, NEGYEDÉVRE 9 PENGŐ.
EGYES SZÁM VÁSÁRLÁSÁNÁL ÁRA
HÉTKÖZNAP 10 FILLÉR, VASÁRNAP 20 FILLÉR
KIADÓHIVATAL KOSSUTH-U. 3. I. E. T 141

FŐSZERKESZTŐ: THÁN GYULA.
FELELŐS SZERKESZTŐ: VITÉZ KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY.

SZERKESZTŐSÉG ÉS NYOMDA: JÓZSEF
KIR. HERCEG-UTCA 16. SZÁM ALATT.
SZERKESZTŐSÉG TELEFONSZÁMA 3-48.
A NYOMDA TELEFONSZÁMA 3-47.
KIADÓHIVATAL KOSSUTH-U. 3. I. E. T 141

Fizessen Ön...

„Fizessen Ön a külföldnek 375 pengőt.” Így szólta a váltó, ha minden magyar állampolgár váltóval garantálna Csonkamagyarország külföldi tartozásának reális részét. Nyolcmillió magyar van a csonka országban és a statisztikai szemle legutóbbi kimutatása szerint ez a nyolcmillió magyarországi magyar összesen 3 milliárd pengővel tartozik a külföldnek.

A 3 milliárd pengőből 881 millió pengő háborúelőtti államadósság, az önkormányzatok háborúelőtti adóssága 247 millió pengő. Rövidlejáratu kölcsönök fejében a békekötés óta állandóan 6-7 millió pengőt használunk. Az 1924-es népszövetségi kölcsön egymaga 344 millió, ami még fennmarad, az részben a békeszerződésből előálló tartozás, részben új önkormányzati kölcsön.

Az angol pénzügyi szakértők véleménye már 1923-ban az volt, hogy egy ennyire eladósodott ország nem fizethet jóvátételt. Lehetetlenség jóvátételt követelni attól az államtól, amely csak külföldi kölcsönök segítségével képes reorganizálni gazdasági helyzetét.

A váltó ugyan nincs kiállítva, a magyar adófizető és adónemfizető polgár nem kapja kézhez a külföldtől a fizetési meghagyást, mindenki megérzi mégis ezt a váltóterhet, mert 1928-ban 132,5 millió pengőt tett ki a külföldi adósság kamatterhe a töketörlesztés részletei nélkül. Ijesztő szám, ha meggondoljuk, hogy ennyit a magyar gazdaságnak föltétlenül elő kell teremnie minden esztendőben ahhoz, hogy maga az állam, a községek és a városok csődbe ne kerüljenek. Ha mindezt megspórolja is a magyar polgár, még mindig meg kell keresnie a saját megélhetését, azonkívül pedig a jövő évre szükséges tartalékot, de meg kell keresnie ezenkívül az állami, a megyei, a városi és községi közigazgatás, egészségügy, társadalombiztosítás és üzembiztosítás költségeit is.

Ami ezen felül megmarad, az az ország minden egyes polgárának tiszta jövedelme. Tessék kiszámítani, mennyi ez az összeg! Ezek a csillagászati számok a magyar élet megnyomorító béklyói, ráfeküsznek a magyar munkára, a termelésre, igazgatásra és értékesítésre egyformán és ezek a számok azok, amelyek elveszik álmunkát, kiveszik zsebünk-ből utolsó fillereinket, sőt elveszik a ruhát is a zsebekkel együtt. Ott ül a kérlelhetetlen végzet sulyával a magyar társadalom minden rétegén ez a számlavina, nincs menekvés, sárbatipor minden jókedvet, örömet és boldogságot. És mégis irigyelnek bennünket, újabb terheket akarnak vállainkra rakni. Nem embernek való iszonyu kín ez a rettenetes suly, amely alatt roskadozunk, de nincs kímélet, tulságosan bővériüknek, tul-

ságosan szabadoknak télnak bennünket ellenségeink, pedig már járni se tudunk, vontatottan, kinas lépéssel jár a magyar polgár és a magyar gyermek arcának rózsáit korán elszápasztja az adók és terhek sürített légnyomása.

Aki még irigykedik ránk, aki úgy gondolja, hogy nekünk tulságosan jól megy, aki irigyli a tönkrement gazdát, kereskedőt, iparost, munkást és tisztviselőt, annak azt üzenjük, cseréljünk, mi szívesen cserélünk azokkal, akiknek olyan jól megy, hogy

egyéb gondjuk nincsen, mint a mások megnyomorítása. Szívesen cserélünk, ha átvállalják azt a vérszívó váltót tőlünk, amely így hangzik: Fizessen Ön örökkön örökké és utódaik tized- és századiziglen 375 pengőt a külföldnek.

A kisántant jóvátétel fejében lefoglalja a magyar magánjavakat

Az oláh külügyminiszter Prágába megy — Ujabb merénylet készül Magyarország ellen

Berlin, november 22.
A Berliner Tageblatt bukaresti tudósítója jelenti lapjának, hogy Mironescu román külügyminiszter a jövő hét folyamán Prágába szándékozik utazni. Ennek az utazásnak a mostani időpontban, amikor a keleti jóvátételekkel foglalkozó bizottság működése szünetel, fokozott jelentőséget kell tulajdonítani. Magyarországnak a párisi konferencián tanúsított hajthatatlan magatartása igen lényeges mértékben fokozta azt a feszültséget, amely a kisántant és Magyarország között fentáll. A kisántant államok, — mondja a bukaresti jelentés — azt remélték, hogy a Young-tervezetben nekikszánt kvótára az osztrák, magyar és bulgár jóvátételekből nyernekedeztet, de azzal nem vetettek számot, hogy ezek az államok, különösen Magyarország, nem vállalhatják eredeti nagyságukban a követeléseket, semmiesetre sem olyan formában, amint azt Párisban keresztül akarták vinni.

A kisántantnak ez az elkeseredése elsősorban Magyarországgal szemben, komolyabb következményekkel fog járni. A kisántant valószínűleg elhatározza, hogy a maga területén lévő magyar javakat likvidálja, vagyis lefoglalja. Nyitva marad azonban az a kérdés, hogy ez a likvidálás kizárólag a háború előtti javakra vonatkozik-e vagy a háború utániakra is. Ezzel akarják Magyarországot a jóvátételi kérdésben engedékenységre kényszeríteni. Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni, hogy Magyarország biztosan számíthat Olaszország támogatására, tehát itt bizonyos körülmények között ez az izzó szikra át pattanhat a nemzetközi politika területére és attól lehet tartani, hogy a második hágai konferenciára ezek a kérdések komolyan terhelők lesznek, ha nem sikerül a nagyhatalmaknak közös elhatározással, mint ahogy ez Bulgáriával szemben megtörtént, Magyarországgal szemben is kielégítő megoldást találni.

Január elején lesz a hágai értekezlet

Brüsszel, november 22.

A hágai értekezlet által kinevezett albizottságok rövidesen befejezik

munkálataikat. A jelentések nagy része már Jaspár kezei között van, ki tudvalevőleg a hágai értekezlet elnöke. Jaspár tudatta az érdekelt hatalmakkal, hogy december 2-ára hívja össze Brüsszelben azt a jogász bizottságot, melynek feladata lesz a végleges jegyzőkönyvet elkészíteni. A második hágai értekezlet időpontjának megállapítása szintén Jaspár feladata, ennek az időpontnak a megválasztása azonban a jogász bizottság működésétől függ és min-

den valószínűség szerint január 2-re fog esni.

Hangulatváltozás a párisi sajtóban
Páris, november 22.

Az Oeuvre ma jóindulatu cikkben részletesen ismerteti Magyarország álláspontját a jóvátételi kérdésben. A Homme Libre hosszabb cikkben méltatja azt az erőfeszítést, amelyet Magyarország gazdasági és pénzügyi talpraállítása érdekében végzett.

Clemenceau haldoklik

Kezelőorvosai szerint legfeljebb 24 óráig marad életben

Páris, november 22.

A házi orvos ma a déli órákban ismét meglátogatta Clemenceaut, hogy kámforos olaj befecskendezést alkalmazzon. A ház előtt nagy tömeg leste a híreket, az orvos azonban nagyon tartózkodóan válaszolt a kérdésekre. Kijelentette, hogy a beteg még mindig heves gyomor fájdalmakat érez. Magas kora miatt ez a tünet nagyon aggasztó és környezete szintén aggódik.

Az éjszakai órákban jelentik:

Gosset és Genet professzorok, Clemenceau kezelőorvosai a beteget újabb vizsgálatnak vetették alá. Gosset távozása után kijelentette, hogy Clemenceau állapota igen súlyos és az urénia jelei mutatkoznak rajta. Genet tanár ugy nyilatkozott, hogy a befecskendezések hatására egy időre a szív működése kielégítő, a beteg veséi azonban ki nem elégítő módon működnek. Mindamellett egy ezrednyi valószínűsége van annak, hogy a beteg huszonegy óra hosszat életben maradhat.

Benes kijelentette, hogy nem hajlandó tárgyalni a békerevizióról

A Newyork Times érdekes intervjua — „Hétszáz ezer magyar és 100.000 tót Magyarországhoz való visszacsatolása igazságosabb volna, mint a mai állapot

Newyork, november 22.

A Newyork Times MacCormac John intervjút közli Benes cseh külügyminiszterrel. A cikk címei a következők: Benes a magyar követelések ellen. A cseh külügyminiszter nem akar lemondani arról a határsávról, ahol 650.000 magyar lakik. Az újságírónak arra a kérdésre: nem volna-e tanácsos visszaadni Magyarországnak azt az aránylag keskeny sávot az ország déli határán, ahol magyarok laknak, Benes a következőket mondotta:

— Nyolc év előtt azt gondoltam, hogy ez lehetséges. Ma már másként gondolkozom. — Nyolc évvel ezelőtt kompromisszumot készítettünk elő és ajánlatokat tettünk Magyarországnak.

Ennek végeredménye az lett, hogy a magyar propaganda megerősödött. Nem szabad ezt a kérdést csupán önmagában nézni, mert Magyarországnak tett bármily engedmény csak felbátorítaná a magyarokat, hogy többet kérjenek és minden engedményt csak ugródeszkának használnának fel a háborúelőtti Magyarország visszaállítására. A békebeli Magyarországnak 14 millió lakosa volt, ezek közül csak nyolc millió tartozott az uralkodó magyar fajhoz. Ez a helyzet sokkal igazságtalanabb volt, mint az, hogy 650.000 magyart csatoltak Csehszlovákiához, eltekintve attól, hogy ezeknek a magyaroknak visszacsatolása 100.000 tótnak az elvesztésével járna.

A Newyork Times vezércikkben foglalkozik Benes nyilatkozatával. Az interjú — mondja a cikk — a cseh államférfi nem éppen rokonszenves színben tünteti fel. Nem mutat liberalizmusra az a merev, szinte kegyetlen fel-fogás, amely az interjú egyes helyei-ből kicsendül.

Benes arra hivatkozik, hogy a hat-száz ezer magyar visszacsatolása száz-ezer tót elvesztésével jár. De még a saját okoskodása alapján is a vissza-csatolás, hatszor igazságosabb volna, mint a mai állapot.

A kisebbségek igaz, hogy fenn fog-

nak maradni Európában, de nincs ok, hogy miért ne redukálják őket a mini-mumra az idők folyamán. Ez elősegi-tené a gazdasági kapcsolatokat, a há-borúelőtti nemzedék kihalása azután megtenné a többit. A közép-európai ha-tárok kiigazítása pillanatnyilag nem sürgős, de nem szabad a kérdést végleg elejteni. Benes felfogásával szemben Smuts tábornok helyesen emlékeztetett nem régen a népszövetségi szerződés 19. szakaszára, amely határozottan megadja az eszközt, hogy elavult és türethetetlen helyzeteket meg lehessen szüntetni.

Tizenötezen tüntettek Szófiában a jóvátételi erőszak ellen

Szófia, november 22. A jóvátétel ellen tegnap nemcsak Szófiában voltak magyaranyu tüntet-ések, hanem valamennyi vidéki vá-rospan is. Délután félháromtól háro-mig az ország valamennyi harangja zúgott. Mindenütt búgtak a szirénák és az autótűlkök is dudáltak. Minden üzlet zárva volt és erre a félóra az egész országban mindenütt megál-lott a forgalom. Mintha az egész or-

szág kihalt volna. A legimpozánsabb tüntetést a bulgár főváros lakossága rendezte Charon népszövetségi fő-biztos lakása előtt, ahol közel tizen-ötezer ember gyűlt össze. A belát-hatatlan embertömeg 15 percig ál-lott a főbiztos lakása előtt és ezalatt az idő alatt egy hang sem hallat-szott. Szófia lakossága ezzel a csend-del tiltakozott az ország gazdasági tönkretétele ellen.

Nyilttengeren fellázadt egy angol hajó legénysége

Maltából négy torpedóuzó indult üldözésére

London, november 22. A földközi tengeri angol flottaraj-parancsot kapott, hogy kutasson a Baron Elchow angol tehergőzös után, amelynek kapitányát és tiszt-jeit egy titokzatos szikratávirat sze-rint életveszedelem fenyegeti. A szik-ratáviratból csak annyit lehetett ki-venni, hogy a hajó legénysége fel-lázadt és revolverekkel támadt a tisztekre. A hajó rádióvizitjét kloro-formmal akarták elkábítani és meg akarták gyilkolni. A segélykérő szik-

ratávirat nem teljes és nem adja meg a hajó pozícióját. Ugy látszik, hogy a fellázadt matrózok közben már le-főgták a rádióvizitjét és megakadá-lyozták, hogy befejezze a segélykérő távirat leadását. A Baron Elchow 4286 tonnás gőzös.

Londoni hivatalos körökben nem tartják kizártnak, hogy a titokzatos távirat csak éretlen tréfa. Maltából tegnap este négy torpedóromboló fu-tott ki, hogy megkeresse az angol hajót.

A csehek már a tót költők verseitől is félnek

Prága, november 22. Cseh Távirati Iroda. Mint a Prágai Magyar Hírlap írja a kassai rendőrség már a tót és cseh költők verseiben is irredentizmust lát-nak, ha azokat magyar művész akarja előadni. Rudolffy Rezső budapesti ze-neszerző hangversenyturnét akart ren-dezni a Felvidéken. A műsoron a ma-gyar költők közül csak Petőfi és Ady szerepelt, egyébként idegen költők mű-

vei, számos cseh és tót volt feivéve a műsoron.

A művész kérését az engedély iránt azzal az indoklással utasították el, hogy a hangversenyturné irredenta cé-lokat szolgál. Néhány nappal később a kassai rendőrség végzést bocsátott ki, amelyben hivatkozással arra, hogy a tartományi hivatal nem engedte meg a hangversenyt, kiutasította a művészt a Felvidék területéről.

Öngyilkosságot követett el Fischer Lajos az angyalföldi sok százezer pengős sikkasztás tette

Ma délután a főkapitányságra egy levél érkezett, amelyet egy ismeret-len férfi intézett a főkapitánysághoz. A levelet a 4. számú postahivatalban adták fel és mellékelte hozzá egy másik levelet, amelyet az elűnt Fischer Lajos, a Vacuum cég igaz-gatója egyik ismerőséhez intézett. Fischer Lajos tudvalevőleg az an-gyalföldi raktáraiban megőrzés és megőväs végett átadott szőnyegetek és egyéb tárgyakat elsikkasztotta és ezáltal többszáz ezer pengővel károsít-totta meg üzletfeleit.

A rendőrséghez eljutott levélben Fischer Lajos bejelenti, hogy meg-válk az élettől. 1924 óta különböző vállalkozásokba fogott bele és speku-lációira ráfizetett és ennek követ-keztében kénytelen volt házat is el-

adni. A ház értékét is elvesztette és idegenek értékeihez volt kénytelen nyulni. A cégnél letétbe tett érték-tárgyakat elzálogosította és részben eladta. Megjelölte írásztalának azt a fiókját, melyben az elzálogosított dolgok zálogcédulái vannak. A rend-őrség a helyszínen a fiókban a zá-logcédulákat megtalálta és le is fog-lalta.

A rendőrség megindította a nyomozást, hogy Fischer tényleg elkö-vette-e az öngyilkosságot és ha igen, akkor hol lett öngyilkos.

AZ OSZTRÁK BANK LESZÁLLI-TOTTA A KAMATLÁBAT

Az Osztrák Nemzeti Bank a kamat-lábat 8 és fél százalékról 8 százalékra szállította le.

Az olasz kultuszminiszter érdekes nyilatkozatot tett Budapesten a magyar-olasz kapcsolatokról

Első osztályu magyar érdemkereszttel tüntette ki a Kormányzó Balbinót

Balbino Giuliano olasz kultuszmi-niszter, aki tegnap este érkezett Budapestre, ma délelőtt a Dunapa-lotában fogadta a magyar ujság-írókat.

Mielőtt még az ujságírók kérdést intézhettek volna hozzá, a követke-zőket bocsátotta előre:

— Engedjék meg, hogy most, amikor először vagyok Magyaror-szágon, kifejezést adjak annak az örömmnek, hogy végre eljöhettek ide és nagyon kérem az urakat, hogy tolmácsolják legmelegebb ülvözlömetet a magyar népnek...

— Tisztán az a jó barátság hoz-zott ide, amelyet én is, de egész Olaszország is Magyarország iránt érzünk. Utazásomnak nincs is egyéb célja, mint az, hogy közelebből megismerjem Magyarországot.

— Nyugaton — folytatta — álta-lában nem igen ismerik Keleteurópát, nem ismerik az ottani eszme-áramlatokat. Mi is bevalljuk, hogy Magyarországot nem ismerjük alapo-san. De amikor valaki már ott tart, hogy ezt bevallja, ez egyúttal már jelzi, hogy kezdi felismerni je-lentőségét. Olaszország, különösen a mai új fiatal Magyarországot kez-di alaposabban tanulmányozni és érteni.

A magyar és olasz történelmi kap-csolatokról kezdett ezután beszélni. Kimutatta, hogy a történelem kü-lönböző korszakaiban lettínő rokonság, sőt kölcsönhatás jelentkezik Magyarország és Olaszország közt.

Görögül idézett most egy közmon-dást, majd franciául is elismételte: A jövő az istenek ölében van. Hogy mit hoz a jövő, nem lehet tudni. De kétségtelen, hogy Keleteurópa mint új erő jelentkezik a fejlődésben és befolyása egyre növekszik. Magyar-ország jelentősége már ma is egé-szen elsőrendű és meggyőződésem

szerint jelentősége még csak foko-zódni fog.

Most azt a kérdést intézték Guime Giulianohoz, hogy melyik filozófiai irány áll legközelebb a fasizmushoz.

— fasizmus — mondotta erre — nem filozófiai rendszer, inkább vallá-si eszme. A fasizmus közel áll a val-láshoz abban az értelemben, hogy megnyilatkozásaiban éppen olyan ha-tározott, ellentmondást nem tűró, de egyúttal éppen olyan határozatlan, misztikus is. A fasizmus a jövőt ké-szít elő és a jövő érdekében szervezi egy táborba az egész nemzetet. Jel-lemzi valami spontánság, amely min-dig az élet követelményeihez igazod-ik. Amikor Mussolini egyik nyilat-kozata alkalmával megállapították, hogy előző napi nyilatkozata ponton-san ellenkező értelmű volt, akkor Mussolini egyszerűen ezzel intézte el a dolgot: „a tegnap már elmúlt, ma pedig egészen más idők letünk.“

Beszélgetés közben jelentették, hogy a Kormányzó képviselőjében megjelent vitéz Koós Miklós szárny-segéd. Giuliano ekkor félbeszakította a sajtómitinget és fogadta a szárny-segédet, aki díszruhába öltözve lé-pett be és átnyújtotta Balbino Giu-lianonak az elsőosztályu magyar ér-demkeresztet. Az olasz kultuszmi-niszter meghatva mondott köszö-netet a magas kitüntetésért.

GAZDASÁGI ÜGYEKRŐL TÁR-GYALT A KORMÁNY

Budapest, november 22.

A kormány tagjai ma délután Bethlen István gróf miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsra gyűltek össze. A mi-nisztertanács, amely gazdasági és ex-port kérdéseket tárgyalt, este 9 órakor ért véget.

Sajt árslap

Trappista	—	—	1	kg	P	2.20
Uri sajt	—	—	1	kg	P	2.80
Villányi sajt	—	—	1	kg	P	3.40
Kastély	—	—	1	kg	P	3.50
Magyar ementali	—	—	1	kg	P	4.20
Ementali téglasajt	—	—	1	kg	P	4.80
Svájci téglasajt	—	—	1	kg	P	6.20
Eidami hollandi	—	—	1	kg	P	7.60
Roquefort francia	—	—	1	kg	P	10.—
Tehénfejes ementali	1	dob.	P	1.04		
Heller ementali	—	—	1	dob.	P	1.20
Turó magyar	—	—	1	kg	P	3.10
Turó lipői valódi	—	—	1	kg	P	3.60

Levelekből bő választékunk van a legelőkelőbb uradalmak és tej-üzemekről. Szállítónk gróf Semsey uradalom, Horthy Miklós kormányzó ur Ötödme tósága uradalma, báró Kende György uradalma, Kolozsváry Kiss Árpád uradalma, Missinkó és Müller buji tejüzeme, Frigyes főherceg gazdasága.

Kontsek Géza

k. r. t.

Debrecen, Kossuth-u. 15. Piac-u. 22.

A KÉPVISELŐHÁZ ÜLÉSE

Bethlen István felvetette a bizalmi kérdést a jóvátétel ügyében

A képviselőház nem tűzi napirendre a jóvátételi kérdést — A miniszterelnök alaposan kioktatta Rassait

Budapest, november 22.
A képviselőház pénteki ülésén, rövid házszabály vita után Östör József bejelentette, hogy 88 képviselő indítványt nyújtott be a Balaton természeti szépségeinek védelmére.

Reischl Richárd, aki az indítványt megindokolta, azt követelte, hogy a Badacsony pusztítása ne folyék tovább, a hegyet védjük meg a kőbányászat pusztításaitól.

Zsitvay Tibor igazságügyminiszter kijelentette, hogy a kormány is tisztában van azzal, miszerint a Badacsony képtelen rombolását tovább tünni nem lehet. Épp ezért rövidesen beterjeszti a természet védelméről szóló törvényjavaslatot, mely az egész kérdést gyökeresen rendezi.

Éles napirendi vita a jóvátétel körül

Ezután az elnök javasolta, hogy a Ház legközelebbi ülését kedden tartsa meg.

Propper Sándor a napirendhez szólva azt kívánta, hogy a munkanélküliség és a gazdasági helyzet megvitásának kérdését tűzzék napirendre. Fájókozatást kér a jóvátételi kérdésben is.

Krüger Aladár nem fogadja el Propper indítványát. A jóvátétel kérdéséről nem lehet itt a házban beszélni.

A miniszterelnök felvetette a bizalmi kérdést

Ezután a miniszterelnök emelkedett szólásra.

Gróf Bethlen István: Azt hiszem, hogy aki figyelemmel kísérte a franciát politika irányát, észrevehette, hogy egy kormány éppen abba bukott bele, hogy megtagadta a plénumban a felvilágosítást azokra az ügyekre vonatkozóan, amelyek most vannak folyamatban. Nem tekinthető visszaélésnek a kormány részéről, ha ezeket az ügyeket nem tartja éretteknak a felvilágosítás megadására. Világszokás, hogy amíg bizalmas tárgyalás folyik, addig az az nem lehet a nyilvánosság elő állni.

Felelősségem tudatában jelentem ki, hogy most még ezekről a tárgyalásokról a nyilvánosság előtt felvilágosítással nem szolgálhatunk és ezzel kapcsolatban fel is vetem a bizalom kérdését. Nyilatkozzék a parlament ebben az ügyben, helyesnek találja-e az álláspontomat vagy sem.

Felkiáltások a baloldalon: Nyílt-szavazással.

Bethlen miniszterelnök: Ezekkel, amiket elmondottam, indokoltnak látom, hogy miért nem adhatok a plénumban felvilágosítást.

(A miniszterelnök utolsó szavainál izgalmas szövegváltás támadt Rassay és Östör között. Östör egy újságkivágást lobogtat a kezében és úgy kiabál Rassay felé.)

Östör József: Itt van a saját lapja. Nem tagadhatja le, amit mondott.

Rassai Károly: Ez szemtelenség. Nem szoktam letagadni, amit mondtam.

(Közben Rassai átveszi Östörtől az újságot.)

Nagy zaj tört ki erre, a zajban Czettler elnök Östör Józsefet rendreutasítja.

Rassai Károly: Hajlandó-e fizetni, vagy nem! Ez a kérdés.

Krüger Aladár: Nem akarunk, nem fogunk, mert nem tudunk!

Friedrich István: Akkor buktassa meg a miniszterelnökét. (Nagy zaj.)

Krüger Aladár: A kormány nem fogja fajt accompli elé állítani az országot.

Friedrich István: Ó, ó!

Rassai Károly: Dehogyan nem fogja, már ajánlatot is tett. (Ellentmondások a jobboldalon.)

Fokozódik a vihar

Gál Jenő indítványozza, hogy tűzzék napirendre a külügyminiszternek és gróf Bethlennek a jóvátétel ügyéről tett nyilatkozatait. Az ellenzék álláspontja, hogy Magyarország nem tud jóvátételt fizetni. A kormány ne tiltakozék a nemzet és a parlament előtt. Ha nem lehet nyíltan beszélni, akkor a kormánynak módja van arra, hogy zárt ülést kérjen.

Rassai Károly: Közben bejelentette fizetési készségét.

Tóth Pál: Nem lehet napirendre tűzéssel megoldani a gazdasági helyzetet. (Zaj a jobboldalon.)

Felkiáltások a baloldalon: Akkor menjünk haza.

Malasits Géza: És dobjuk a parlament kulesát a Dunába.

Ezután a Ház nagy többsége elfogadta az elnök napirendi indítványát.

A miniszterelnök polémiája Rassaijal

Szavazás után Rassai próbálja magyarázni a tegnapi kijelentéseit, amit a miniszterelnök vadászataival kapcsolatban tett.

A felszólalásra a miniszterelnök válaszol és ezeket mondja: Mindenki tudja, hogy nemcsak Magyarországon, hanem a külföldön is ilyen állásban lévő emberek, mint én, a hét végét felhasználják arra, hogy pihenjenek. (Nagy zaj. Az elnök csenget.) Aki felelős állásban van és nem pihen, nem is tud dolgozni. Hogy pihenőmet mire használom fel, az az én privát dolgom. (Nagy zaj. Ellentmondások a baloldalon.)

Rassai Károly: Nem privát dolog az, hogy helyén van-e a miniszterelnök vagy sem.

Ujabb vihar Rassai körül

Bethlen miniszterelnök: Igenis, teljesen privát dolog, hogy szabadságomat, amit joggal élvezek, mire használom fel. Csak visszaélés a képviselő ur részéről a képviselői jogokkal, hogy ebbe beavatkozik. (Nagy zaj a baloldalon.)

— Ami a kérdés lényegét illeti — azt mondja a képviselő ur, hogy tegye le a kormány a Ház asztalára a párisi tárgyalások anyagát.

Óriási zaj. Rassai Károly a padra ülve kiáltja: Nem ezt mondtam!

Bethlen miniszterelnök: Mit mondtott tehát a képviselő ur?

Rassai Károly: Azt, hogy annak idején követelni fogom, hogy letegyék a Ház asztalára.

Bethlen miniszterelnök: Mit követel tehát most a képviselő ur?

Rassai Károly: Én nem követeltem öntől semmit. (Nagy zaj.)

Bethlen miniszterelnök: Akkor kvittek vagyunk.

Friedrich István: A miniszterelnök ur tegnapi felszólalásomra...

Bethlen miniszterelnök tagadóan int a fejével. (Nagy zaj.)

Friedrich István: A mondat közepén vagyok...

Bethlen miniszterelnök: De már látom a végét!

Friedrich István: A tegnapi felszólalásokat tette szóvá a miniszterelnök ur. (Nagy zaj.)

Bethlen miniszterelnök: Csak a Rassaiét.

Friedrich István: Én tudom, hogy amíg ön ott ül, addig önnel lesz

Salgótarjánban megszűnt a bányászsztrájk

A salgótarjáni bányászsztrájk a mai napon megszűnt. A sztrájkoló munkások felvették a munkát és leszálltak a bányába. A tárgyalások

igaza. Egyszer azonban mégis csak úgy fog járni, mint én.

(Viharos derűtség az egész Házban.)

Friedrich István: Eszemágában sem volt a jóvátétel kérdésnek a mai szituációban való napirendretűzése. A gazdasági krízis, azonban véleményem szerint ide hozható, a harmadik pedig a fővárosi törvényjavaslatokkal állott kapcsolatban. Miután feltétlenül szükséges volna, hogy egységes front várja a jóvátétel megoldását, kértém a többséget, hasson oda, hogy a kormány legyen megfontolás tárgyává, nem lehet-e ennek a javaslatnak a megvalósítását kihuzni vagy esetleg most ezt a javaslatot levenni a napirendről.

Friedrich István így fejezi be szavait: Tény az, hogy ha a miniszterelnök ur megjelenik, egészen más itt a hangulat. Láttam volna, hogy milyen hangulatban voltak az urak tegnap, amikor nem volt itt. (Viharos derűtség.)

Friedrichnek ezzel a derűs közbeszólásával az ülés véget is ért húromnegyed egy órakor.

Ezer kinaít megölt a felrobbantott bánya

London, november 22.
Charbini jelentés szerint körülbelül 1000 kínai katonai és polgári személy, akik a szoviet hadsereg

a jövő hét folyamán indulnak meg az igazgatósággal. Az igazgatóság kívánsága ilyenformán elintézt nyert.

nyomása elől egy bányába menekültek, életüket veszítették, mint-hogy a szoviet repülőek bombái a bányát felrobbantották.

A tiroli Heimwehr parancsot adott ki Innsbruck esetleges megszállására

A Heimwehr központja hozzájárult az alkotmányreformhoz

Bécs, november 22.
Tegnap ismét egész sereg konferencia és pártközi tanácskozás volt az alkotmányreform kérdésében. Az egyes pártklubokból érkező hírek nagy optimizmusra mutatnak, most már kétségtelen, hogy az alkotmányreform rövidesen tető alá kerül. A tegnapi nap legnagyobb belpolitikai eseménye a Heimwehr országos vezetésének nyilatkozata, amely szerint a Heimwehr elismeri a kormánypártok és a szociáldemokrata párt között létrejött kom-

promisszumot és örködni fog alólt, hogy a reformjavaslat parlamentit vitája minden zavaró momentum nélkül menjen végbe.

Az Arbeiter-Zeitung mai számában nagy feltűnést keltő innsbrucki jelentést közöl, amely szerint a Heimwehr tiroli vezetősége parancsot adott ki arra az esetre, ha szükségessé válnék Innsbruck megszállása. A Heimwehr többi tartományi vezetősége is hasonló tervet dolgozott ki a nagyobb ausztriai városok megszállására.

Borzalmas szökőár pusztított Ujfundland partvidékén

Newyork, november 22.
Az újfundlandi földrengés és szökőár pusztításairól csak most érkeznek be az első megbízható jelentések. A borzalmas elemi katasztrófának, amely a hétfőre virradó éjszaka zúdult Ujfundlandra, az első hivatalos jelentés szerint 34 halottja van. Maga a földrengés nem okozott nagyobb károkat, annál szörnyűbb volt azonban a szökőár pusztítása.

A déli partvidéken mindent letarolt a rohanó tengerár.

Burin hajászfalucaiban 16 ház dőlt romba. Ebben a faluban 9 halottat számláltak össze, akiknek legnagyobb része asszony és gyermek. A szerencsétlenek már nem tudtak menekülni a szökőárból és odavesztek. Az első hivatalos jelentés még csak a katasztrófia által sújtott területnek elenyészően csekély részét öleli fel. Attól tartanak, hogy a halottak száma jóval száz fölött lesz.

Akik megmenekültek a borzalmas éjszakából, szörnyű részleteket mesélnek a szökőár pusztításáról. — Mintha az egész óceán megmozdult volna, úgy jött a rohanó ár a tenger felől.

Tíz méter magas hullámmal végig a parton és mindent elsöpört utjából.

CHINA

a tea hazája. Ósrégi kultúráját évezredek óta mint legszentebb adományt tiszteli és ápolja a nép. A tiszta kínai teát kedvelők itala a

LIANG 1/2 font P 1.95
CHINA SPECIAL 5 dg. P 1.30

Meinl Gyula r. t.
teabehozatala. Telefon 4-93

Ferenc József-ut 59.

Százezer aláírással fenyegető levelet kapott a palesztinai főrabbi

Az arabok nem engedik a zsidókat a Siratófalhoz

London, november 22. (Havas iroda.)

A palesztinai főrabbi százezer arab aláírásával levelet kapott, amelyben figyelmeztetik a zsidókat, hogy a siratófal mohamedán szenthely és tiltakoznak a zsidók részéről történő bármiféle beavatkozás ellen. Eskü alatt fenyegetőznek, hogy az ellen-

szegülőket el fogják zárni a siratófal látogatásától.

A jeruzsálemi törvényszék az új kollektív büntetésekről szóló rendelet alapján Ashdod arab falut 3 ezer font pénzbüntetésre ítélte, mert egyike ama 12 falunak, amelyeket a zsidó telepek megtámadásával gyanúsítanak.

Huszonhárom pályáznak a nádudvari ref. lelkészi állásra

(A Debreceni Ujság tudósítójától) A nádudvari ref. parochia Veress Géza lelkész nyugalmába vonulásával megüresedett. Azóta, a máskor csendes faluban, szokatlan élénkség uralkodik. Az egyház minden tagját élénken foglakoztatja, ki legyen a népes gyülekezet papja s így pár hét óta Nádudvaron utcán és olvasókörökben, de bárhol, ahol kettőnél több ember összejön, csak a papválasztásról beszélnek.

A nádudvariak több jó nevű lelkészt meghallgattak és így a 23 pályázó közül csak három-négy lelkésznek van nagyobb számu híve, még pedig Kovács Pál fegyvermester, Gargya Géza érendrédi és Nagy Lajos sárándi lelkészeknek. Különösen a Gargya Géza rokonszenves alakja és kiváló szónoki képessége nyerte meg nagymértékben a nádudvariak tetszését. Nem csoda, hiszen Gargyát nagyon sokan már a harcstérrel, a Doberdóról ismerik, mint a 39-esek volt kedves tábori lelkészt. De az ő öt esztendő nagyváradi működése is, ahol mint Sulyok püspök

káplánja nagy érdemeket szerzett az oltani egyházi és vallásos élet föllendítésével, továbbá érendredén kifejtett munkássága, ahol négy év alatt iskolát épített, virágzó legényegyletet és leány bibliakört alakított, mind érdemessé teszi Gargyát arra, hogy a nagy nádudvari gyülekezet papja legyen. Számítva izzó magyarságát és azt, hogy Gargya Géza nemcsak a szószékéről, hanem a nép között is járva, a mai élet minden kérdésével foglalkozva a legnemesebb értelemben vett papi munkát végzi, valószínűnek tartjuk, hogy a nádudvariak választása reá esik.

A választás december 2-án lesz. De hogy már előzőleg kialakulhasson egy egységes álláspont, holnap, vasárnap délután 3 órakor a nádudvari Kaszinóban, Polgári és Népkörben próbaszavazást rendeznek, hogy a hivatalos választás idején a szavazatok el ne aprózódjanak.

Kétségtelen, hogy a vasárnapi próbaszavazás nagy befolyással lesz a december 2-iki eredmény kialakulására.

A düsseldorfi rém kacagva gyilkolja áldozatait

Megdöböntő új adatok a sorozatos gyilkosságokról A tettest még mindig nem fogták el

Berlin, november 22. (Reuter-ügynökség.)

Az utolsó évtizedek kétségtelenül legnagyobb bünygyi szenzációja: a düsseldorfi tömeggyilkosságok sorozata. Edgar Wallace fantáziája sem tud olyan rémségeket produkálni, mint a düsseldorfi asszonyirtó bestia, aki már a huszadik gyilkosságot követi el anélkül, hogy a rendőrségnek még csak sejtelmé is lenne kitérő.

Düsseldorfban páni félelem uralkodik a lakosság körében. Németország legkiválóbb kriminalistái pedig tehetetlenül állanak a „Raina rémével” szemben.

A gyilkos tanítványai

A gyilkosságok nyomában fellépett valami szörnyű járvány is: a félelem és a rémlátás. Düsseldorfban ma már arról beszélnek, hogy az utolsó gyilkosságokat talán nem is az igazi tettes követte el. Tanítványai akadtak ezáltal, betegidegzett emberek körében, akiket izzgat a gyilkosságok misztikuma, a gyilkos személyéhez fűződő valóságos legenda köré. Már le is tartóztattak egy gyengeelméjű parasztleányt, aki diésekedő beszéddel emlegette, hogy meg és — asszonyt fog ölni.

A gyilkos ezalatt az örült példátlan vakmerőségével szállítja az újabb és újabb szenzációkat. Legutóbb például a düsseldorfi kommunisták lapjához a „Freiheit”-hoz intézett verses levelében jelölte meg legújabb áldozatának rejtekhelyét. A vershez pontos tervrajzot is mellékelte és a jelzett helyen valóban

megtalálták az áldozatot.

A gyilkos rendőr-ruhában

Most már mindent feltételeznek róla. Még azt is elhiszik, hogy odamerészkedik a nyomozók közvetlen közelébe. Az utolsó holttest megtalálásánál egy egyenruhás rendőr buzgólkodott. A sötétségben alig lehetett látni, csak a hangját hallották. Pontos utasításokat adott a munkálatokra vonatkozólag. Amikor a csákyásos szerszámmal az oszladozó emberi testhez értek, a jólinformált rendőrtiszt eltűnt. És azóta a düsseldorfiak szentül hiszik, hogy a kísértetek órájában a gyilkos maga parancsolgatott.

Minden áldozatát egyforma mozdulattal végzi ki a rém

Különben megállapította a rendőrség, hogy a gyilkos az áldozatokat ugyanazzal a mozdulattal, — ugyanazon a helyen sebzé halálra. És ugyanazon a papíron írja fantasztikusan különös leveleit. Összehasonlításokból megállapították, — hogy a következő levelet csak az az ember írhatta, aki valóban előző írásaiban megjelölte a holttestek rejtekhelyét. A borzalom művésze a fantázia rémeit szörnyű valósággá varázsló betegagyú költő. Egy művész szorgalmával rajzolja meg a lapokhoz, rendőrséghez küldött tervrajzokat.

Miért történnek a rémségek?

Legújabb levelében ezeket írja: „Langenfeldeben, Kölnből északra, volt mindennek kezdete. És ha elérkezik az óra, ott talál a vég is. Minden bajomnak vége. Ott, Langenfeldeben él

Benyáts Emil cipőosztálya

Debrecen

Hölgyeknek:
Divatszintű, lakk vagy antilop
cipők különféle formákban
P 22.— 24.— 26.—
Barna v. színes bagaria trotter:
P 19.— 22.— 26.—

Férfiaknak:
Barna-, fekete-, fél- vagy
magasszárú cipők divatos
formákban

P 22.— 25.— 26.—

Vizhatlan skót, vadászcipők.

Hó, sárcipőkben, lakk és színes csizmákban a világhírű
Talpbavészt
Goodrich gyártmányok.
Talpbavészt
árak

egy lény, aki erkölcsi életében és gondolataiban is emberi teremtményhez állig hasonlít. Nem lett az enyém és nem lehet az enyém. Ezért követek el minden szörnyűséget, minden rémes bűnt. Ha az élettemmel fizetek érte, neki is el kell pusztulnia. Már egyszer meg akartam mérgezni, de tiszta teste győzedelmeskedett a mérge fölött. Ő lesz a legközelebbi áldozat!”

A vér láttára kacag a rém

Düsseldorfban most már mindenki gyanus, aki csak él. Az egész lakosság szakadatlanul keresi a vérszomjas tömeggyilkost. A lakosságot tömegszuggesztő kerítette hatalmába. Tömegesen jelentkeznek a rendőrségen emberek, akik esküdjöznek, hogy már bizonyos nyomon vannak.

Egy fiatal leány, akit a gyilkos

megtámadott és megsebesített, felgyógyult sebesüléseiből. Ez a leány elmondotta egy újságírónak, hogy támadója jól kereső, tisztességes munkásembernek látszott, akivel tánciskolában ismerkedett meg. Mikor a tánciskolából hazakísérte, hirtelen elkapta, földhöz vágta, de olyan erősen hogy közben csonttörést szenvedett, azután késsel megszurta, majd hirtelen elmenekült, mert lépések zaja hallatszott. Így menekült meg a leány.

— Mikor előrántotta a kést, — mesélte a megmenekült leány — mosolygott. Határozottan emlékszem, hogy mosolygott, sőt fel is kacagott. Már a földön hevertem és félig elvesztettem eszméletemet, amikor még mindig nevetett.

A szociáldemokraták is meghívják az interparlamentáris unió magyar csoportjába

Budapest, november 22.

(A Debreceni Ujság tudósítójától.) Az interparlamentáris unió magyar csoportja délelőtt Berzeviczy Albert elnöklésével ülést tartott. Az ülésen a genfi értekezleten résztvettek számoltak be a magyar csoport munkásságáról, amely ezalkalommal annál jelentősebb volt, mert valamennyi nemzeti csoport közül a magyar csoport szerepelt a legtöbb meghívott szóval.

Berzeviczy Albert rámutatott Apponyi Albert grófnak a magyar ügy szempontjából oly fényes szereplésére, mert Apponyi, mint az Unió által meghívott szóval, az első alkalommal rendezett nyilvános vitáin ragyogó szavakkal esetelte Magyarország helyzetét és a Kellogg-paktum következményeit.

Apponyi Albert révén Magyaror-

szág ezalkalommal egészen különleges szerephez jutott és ezért javaslatára a magyar csoport táviratban fejezte ki Apponyi Albertnek köszönetét.

Több felszólalás után a magyar csoport megalakította bizottságait. A politikai bizottság elnöke Apponyi Albert lett. Kállay Tibor felvetette azt a kérdést, hogy a szociáldemokrata pártot is bele kellene kapcsolni a magyar csoport munkájába. Berzeviczy csatlakozott Kállay véleményéhez. Örömmel venné, ha a jövő évi konferenciára kiküldendő delegációban, amely Londonban lesz, a magyar szociáldemokrata párt is képviselve lenne. Javaslatára elhatározta a csoport, hogy a szociáldemokrata pártnak a magyar csoportba való bekapcsolása érdekében a szükséges lépéseket megteszi.

Pécs város volt főügyészét felség sértés miatt tizenkét évi fegyházra ítélték

A pécsi törvényszék ma kezdte tárgyalni Mészáros László volt főjegyző ügyét, aki a szerb megszállás alatt fontos vezető szerepet játszott s aki ellen Baranyamegye és Pécs felszabadulása után felség sértés, zsarolás és személyes szabadság megsértése miatt indult eljárás. Mészárosról megállapították, hogy részt vett abban az öttagú delegációban, amely 1919-ben Párisban a nagy követek tanácsánál a jugoszláv uralom fenntartását kérte.

Ezenkívül a vád szerint Pécs lakosságát állandóan fenyegette, különböző visszaéléseket, szabálytalanságokat és sikkasztásokat követett el

Mészáros, akit a jugoszlávok, mielőtt kivonultak, már elmozdítottak állásából, Bécsbe menekült, ahonnan

ez év tavaszán tért vissza, miután a harmincendbeli zsarolás és sikkasztás bűncselekménye közben elévült s most már csak felség sértés címen vonhatja felelősségre a magyar törvény.

Mészáros ügyének tárgyalását óriási érdeklődés előzte meg. A déli órákban kezdődött meg a tanúk kihallgatása.

Nyitrai Andor szerint Mészáros hazafiatlan magatartást tanúsított. Ő tiltotta be a Pécsi Naplót és sorozatos visszaéléseket követett el.

Mészáros a törvényszék felség sértés büntetése miatt tizenkét évi fegyházra mint főbüntetésre és tízévi hivatalvesztésre mint mellékbüntetésre ítélte. Ügyész és védő fellebbeztek.

Görömbey Péter előadása a Templom-egyesületben

(A Debreceni Ujság tudósítójától)

A református Templomegyesület vallásos szakcsoporthja pénteken délután tartotta nagyszerű előadást a kollégium dísztermében. Enek és ima után Görömbey Péter nagykállói lelkes tartott szabad-előadást „A protestántizmus eszméi győzedelmeskedtek-e az ellenreformáció dacára?” címmel. Nagy tetőzés mellett mutatott rá arra a közvetlen kapcsolatra, mellyel a protestáns lélek az Istennel érintkezik. Előadása után Kalas Ilonka szavalta ei megrázó erővel az „Ur íté” kezdetű melodramát Csenky Imre és Csiky László zongora, illetve harmonium-kíséréte mellett. A vallásos estet ének és ima rekesztette be.

Ma van a cserkészkerület angliai Jamboree beszámolója

A nagy előkészületek után elérkezett az angliai Jamboree beszámoló napja. Délután pontosan 4 órakor lesz a filmbemutató kizárólag cserkészek számára. Este fél 7 órakor lesz a nagy bemutató, melyen az üdvözlőbeszédet dr. Rácz Lajos gazd. főtanácsos, kerületi elnök mondja. Ünnepi beszédet mond gróf Teleki Pál ny. miniszterelnök, tb. főcserkész. A beszámolóbeszédet pedig az angliai magyar csapat parancsnoka: Temesi Győző tartja.

Tekintettel a nagy érdeklődésre, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel megismételik a bemutatót. Azonban ezen az ünnepi beszédet Witz Béla, a Magyar Cserkészszövetség elnöke mondja.

Az összes előadások helye a Tiszti Kaszinó mozgója. Belépésre fogosító műsor ára 1 pengő. Műsor előre váltható Csáthy Ferenc könyvkereskedésében. Kéri a közönséget, hogy aki teheti, műsorát előre váltsa meg, hogy előadás előtt elkerüljék a nagy tolongást.

A bezuhant fal halálra sujtotta a tulajdonost

(A Debreceni Ujság tudósítójától)

Gyarmati Mihály sárándi gazdálkodó házat javították ki ezeltől két héttel a kőművesek. A gazda állandóan a munkások között tartózkodott és maga is segített a kijavítási munkában. Egy óvatlan pillanatban a gazdára rászakadt a ház egyik oldalfalja. A szerencsétlen embert a kőművesek szedték ki az onladékok alól s a községi orvos azonnal kezelésbe vette. Két hétig feküdt Gyarmati élet-halál között a lakásán, de dacára a leg gondosabb ápolásnak, pénteken hajnalban belső elvérzés következtében meghalt. A debreceni kir. ügyészség — minthogy büntény nem írog fenn — az eltemetési engedélyt megadta.

Baltazár püspök különös akcióra akarja bírni Rothermere lordot

(A Debreceni Ujság tudósítójától)

A Budapestre megjelenő „Magyar-ság” című lap igen érdekes és bizonyos tekintetben feltűnést keltő cikket közöl arról, hogy a múlt nap Stern Samu, a pesti zsidó hitközség leendő elnöke Baltazár Dezső ref. püspök tiszteletére estélyt rendezett, amelyen megjelent Schiller József is, aki hajdan Rákosi Jenőnek volt a személyi titkára. Az estélyen többek között megbeszéltek annak a londoni utnak a programját is, amelyet Baltazár ref. püspök a közeljövőben

Schiller József kíséretében akar megtenni.

A lap szerint Baltazár püspök akciója eredményeképpen azt várják, hogy Rothermere lord levelet fog írni Bethlen miniszterelnöknek, akit felszólít a lemondásra. Abban az esetben, ha Bethlen ezt valóban megtenné, — a kezdeményezők úgy vélik — hogy Rothermere hatalmas akcióit kezdene Magyarországra érdeklében és a jóvátétel ellen.

Politikai körökben az akciónak nem tulajdonítanak jelentőséget.

Fontos tárgyalások folynak a Déri-muzeum berendezéséről

Czakó Elemér, Csányi Károly és Visky Károly Debrecenben

(A Debreceni Ujság tudósítójától)

A Déri-muzeum berendezési munkálatai, mint ismeretes, már igen nagy léptekben haladnak előre. A munkálatokat Ecsedi István dr. igazgató irányítása mellett folytatják, aki a fővárosi múzeumok vezetőinek a véleményét is kikérte több lényeges muzeumot érdeklő kérdésben. A berendezési munkálatok ügyében a mai nap folyamán Debrecenbe érkezett Czakó Elemér államtitkár.

Csányi Károly, az országos képzőművészeti tanács tagja és az iparművészeti múzeum igazgatója, Visky Károly nemzeti múzeumi igazgató és Györgyi Dénes műépítész. A budapesti vendégeket dr. Csűrös Ferenc kultúratanácsnok fogadja és a mai nap folyamán délelőtt 12 órakor nagyjontosságú értekezletet tartanak a Déri-muzeumban, amelyen Ecsedi István és Csűrös Ferenc kultúratanácsnok is részt vesz.

Megalakítják a Magyar Aero Szövetség debreceni fiókját

Pilótáiskolát és repülőteret létesítenek Debrecenben

Régi terve már a Magyar Aero Szövetségnek, hogy a Műgyetemi Sportrepülő Társasággal együttesen úgynevezett vitorlázórepülő tanfolyamot és pilótáiskolát állítson fel Debrecenben. Ebben a tekintetben már megkeresést intézett Debrecen város vezetőségéhez és ebben azt kérte, hogy a fenti célokra repülőteret engedjen át részükre a város. Az akció jó kezdettel indult, amennyiben a város az Eperkertben megfelelő területet bocsájított rendelkezésre, amelyet tegnap vizsgált felül egy Budapestről érkezett bizottság, melynek tagjai között volt Kara

Jenő, a Magyar Aero Szövetség elnöke és Czapáry Jenő ny. ezredes. A bizottság az eperkerti repülőteret megfelelőnek találta, majd délután 5 órakor a Békessy Béla Vívóklubban értekezletet tartottak a Magyar Aero Szövetség debreceni fiókjának megalakítása tárgyában és itt elhatározták, hogy a sportkörök legszélesebb körű bevonásával rövidesen megalakítják a club debreceni fiókját. Ebben az ügyben a club fővárosi vezetői érintkezésbe lépnek a helybeli illetékes körökkel s valószínű, hogy a megalakulás már decemberben meg fog történni.

A helyivasut havi jaradékat köteles fizetni Szilágyi Mihály bankigazgatónak

A Kuria csaknem teljes egészében helybenhagyta a debreceni tábla ítéletét

Budapest, november 22.

Tegnap tárgyalta a kir. Kuriának Totth István-tanácsa azt a kártérítési pert, melyet Szilágyi Mihály, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár debreceni fiókjának főnökhelyettese indított a debreceni Helyi Vasut rt. ellen, mert 1928. év április végén a debreceni Helyi Vasut által a Piac-utcán végzett símváltási munkálatok alkalmával egy sín-szilánk lepattant a sínből Szilágyi Mihály arcába, aminek következtében jobbszemét elvesztette.

Mint ismeretes, a debreceni ítélet-tábla Szilágyi Mihálynak megítélt kártérítés címén havi 181 pengő 28 fillér jaradékat 35% munkaképesség-csökkenésképen, továbbá havi 200 pengő jarandóságot előrehaladáskorlátozásból folyó kár címén, megítélte továbbá a klinikai, orvosi, gyógykezelési költségeket 2730 pengőben, továbbá 1200 pengő üdülési költséget, végül 5800 pengő perköltséget, de nem ítélte meg a Budapestről le-hívott orvostanár konsiliumának a költségét és nem ítélte meg a fel-

peresnek a debreceni mozikban végzett és elmaradt munkálataiért felszámított kárát.

A kuria előtt tartott tárgyaláson Sztankay kuriai bíró részletesen ismertette a per anyagát. Felolvasta a Helyi Vasutnak a táblai ítélet ellen benyújtott panaszait majd ismertette a panaszokra a felperes által adott választ. A hosszú időt igénybevevő ismertetés után az alperesi cég képviselőjében dr. Kemény Viktor, a felperes Szilágyi Mihály képviselőjében pedig dr. Gergely Jenő debreceni ügyvédek szóltak fel, akik szóval is megokolták a Kuriához benyújtott előterjesztéseiket.

A kir. Kuria hosszas tanácskozás után a késő déli órákban hirdette ki ítéletét, mely szerint megítélte az összes orvosi, operációs, ápolási költségeket, de megítélte a konsilium tartásával felmerült költségeket is, ugyszintén az üdülési szabadsággal okozott és felszámított 1200 pengő kiadást is, megállapította a 35%-os munkaképességcsökkenést és ennek alapján a baleset napjától kezdve felperes élete végéig felperes javára havi 181 P 28 fillér és ennek kamatai jaradékként való fizetésére kötelezte a debreceni Helyi Vasutat és megítélte az alperes terhére a felperesi ügyvéd javára felmerült perbeli és felebbezési összes költségeket is. Nem találta megítélhetőnek a kir. Kuria az előrehaladás korlátozásával beállható kárt, mert azt az álláspontot fogadta el, hogy felperes javadalmá 35%-ának jaradékként való megítélésével minden jövőbeli kárra nézve is kártalanítva van felperes anynyival is inkább, mert a 35%-os kártalanítást megítélte, annak dacára, hogy a felperes mit sem vesztett javadalmazását illetően a baleset be-következtetésével. Ez a kuriai ítélet azért bír elvi jelentőséggel, mert a bírói gyakorlat szellemi munkásnál egy szem elvesztésének esetében nem értékelte eddig 35%-ra a munkaképesség csökkenését.

FŐISKOLA

Nagy érdeklődés előzi meg a Miklós-napi disztáborozást

A debreceni jogászok Verbőczy Baitársi Egyesületének „Horthy Miklós” és „Derék” törzsei december 5-én, csütörtökön este fél 9 órai kezdettel tartják meg a Bika éttermében minden évben szokásos, díszes és nagyszerű Miklós-napi táborozásukat. Az agilis törzsfők, Tóth Elek és Török István nagy apparátussal rendezik meg a táncos disztáborozást. Gondoskodva a legnagyobb szerűbb műsorról és a Miklós-napi ajándékokról, amelyekkel minden megjelent leányt megörvendeztet a figyelmes két törzs. A disztáborozást hatalmas érdeklődés előzi meg és a jogászok nagy lelkesedéssel készülnek a pompásnak ígérkező disztáborozásra.

— Valóságos élvezet Varga fényképész új kirakatait szemlélni. Piac-utca 7.

— Akinek drótkerítéssel még nincs körülvéve a háza, vagy villája, gondoljon arra, hogy a tél hirtelen beállhat, amikor is drótkerítést tartó betonoszlopok földbe helyezése már nehézzé válik és nem is lesz olyan tartós. Mielőtt tehát beáll a tél, használja ki a jó idő előnyét és Neubauer-nél Kétmalom-utca 4. szám alatt rendezze meg a házatáját széppé varázsoló nélkülözhetetlen drótkerítést. Telefon 15-62.

Épület és bútoryasalások, fournérok
Bészler Lajosnál,
Széchenyi-utca 2. sz.

Ma szombaton 5 órakor
Tóth Imre vendéglojében
Bethlen- és Fűvészkert-u. sarok
Kecskeméti órizling, kadarka és muskotály borok

Katona temetés

Nem tehetek róla, de már megint a katonaságba botlottam. Ne értsen félre senki, nem ellenséges, háboruszkodó szándékkal, hanem érzelmileg, elismeréssel.

A napokban az utcán jártamban katona-temetéssel találkoztam. Nem szeretem a temetési menetet látni, mert halálosan komoly gondolatokra késztetnek és elsötétednek az érzéseim, de azt hiszem, önként is úgy vannak, mint én, hogy a katona-temetést valahogyan szívesebben látjuk, hiszen ott a katonazenekar is közreműködik s a felcsendülő akkordok szomorú érzéseinkre is vigasztalást hoznak és kellemesebb hangulatba ringatnak. A járókelők egy csoportja mögött állottam, amikor a zenekar elvonult s valakinek az a megjegyzése ütötte meg a fületem, hogy „Milyen szép is ez a Beethoven gyászinduló!” Mint muzsikós ember, kénytelen voltam korrigálni a hibát és megjegyeztem, hogy ezt nem Beethoven írta, de, hogy ki a szerzője, én se tudtam, bár nekem is nagyon tetszett s valami régi mestertől származónak gondoltam. Kíváncsi voltam a szerzőjére s tegnap egy alkalmi találkozáskor megkérdeztem Nóth Antal honvéd fő-karmestertől, hogy ki a szerzője ennek a szép gyászindulónak? Mire ő szerényen megjegyezte, hogy az a saját műve. Érdeklődtem más kompozíció után is s kislútt, hogy nemcsak ez, de több gyászindulója, egy egész halom katonazenekarra írt indulója, nyitányai, keringői, szerenádjai, jellemarabok és még 1919-ben, a világháborút megzenésítő zeneképe van, melynek 171 oldalas partitúráját, mely hatalmas munkát jelent, most rendező sajtó alá.

Igaz, hogy ezekből a művekből, az ábrándjaiból és egyvelegekből is, melyeket ő írt, vagy zenekarra árt, már sokat hallottunk, de úgy voltunk vele, mint ezzel a gyászindulóval, hogy nem tudtuk, ki a szerzője.

Nem tudtuk pedig azért, mert nem is igen kerestük, hiszen a szépnek, a jónak nem igen szoktuk az eredetét kutatni, azt csak élvezni, vagy abban gyönyörködni szoktunk. Ő meg sokkal szerényebb ember, hogysem kikiáltta az alkotásait. Szinte sajtószerű jelenség ez, ma, mikor a tehetségtelenekek érvényesülésének korszakát éljük, amikor azok érvényesülhetnek, akik nagy hangon, pénzzel és protekcióval jutnak mások értékein keresztül az érdeklődés középpontjába.

Nem akarom én az ő értékét most mások fölé emelni, ez ellen az ő szerénysége is tiltakozna, hiszen vannak szoktunk eléggé honorálni, de kellett, kusaink, akiket értékük szerint nem szoktunk eléggé honorálni, de kellett, hogy őt az ismeretlenségből egy kissé kiemeljem s megírjam, hogy az évek hosszú során igénybevevő előtanulmány, szorgalom és tudás, sőt a katonazenekari hangszerelésben való nagyfokú jártasság kell ahhoz, hogy valaki rövid néhány év alatt ennyi művet tudjon termelni s különösen nemes gondolkodás kell ahhoz, hogy erről szerényen hallgatni is tudjon.

Örülök, hogy ezeket megírhattam róla s reméljük, hogy ez a pár sor nem teszi elbizakodottá, hanem további ambícióval gazdagítani fogja kompozícióinak számát, — hiszen eddig olyan kevesen tudták, hogy ezek a gyászindulók tőle valók —, amelyeket a kitűnő zenekarával, illetve azoknak előadásával nekünk közkinésünkké tesz és sok kellemes órát ezerez. (quart.)

— Gépírást, másolást, sokszorosítást olcsón vállalom. Érdeklődni lehet minden délután 2 órától 4 óráig a Debreceni Ujság (Hajdúföld) szerkesztőségében, József királyi herceg-utca 16. szám. Telefon: 3-48.

Szerb banditák meggyilkolták a Szimplon-express két utasát

Belgrád, november 22.

A Szimplon-Orient expressz ellen elkövetett rablótámadásról még mindig nincs megbízható hír. A legújabb ellenőrizhetetlen híresztelések szerint az utasok sorsa még teljesen bizonytalan, miután a banditák csak a mozdonyt küldték át Dragomán bulgár határállomásra, míg a vonatot magát visszatartották. Más verziók szerint a rablótámadást véres harc követte az utasok és a banditák között. Két utas meghalt, többen súlyo-

san megsebesültek. Azt hiszik, hogy a rablótámadást Uzunov híres bandája követte el, amely már hónapok óta garázdálkodik a bulgár—jugoszláv határon. Hivatalos jelentést a rablótámadásról még ma reggel sem adtak ki s így a különböző kombinációkat egyelőre nagy fenntartással kell fogadni. Annyi mindenesetre tény, hogy a szerb kormány a rablótámadás hírére határozott rendelt el Bulgária felé, hogy megakadályozza a banditák szökését.

Czutrin Andor tovább vádolja társait, akik csökönyösen tagadnak

Czutrin elmeállapotának megvizsgálását kérték

(A Debreceni Ujság tudósítójától) Nagy érdeklődés mellett nyitotta meg pénteken délelőtt 9 órakor Jeney tanácselnök a Czutrin-féle bűnper folytatódó tárgyalását. Mindjárt a 11-ik vádpont tárgyalására tért át a bíróság. A vádpont szerint a bankban 1928 április 20-án 5000.— pengőt utalványoztak ki a Hirsch Vilmos számláján Czutrin Andornak, hogy megszökését előmozdítsák. A törvényszék a vádlottakat hallgatja ki elsősorban, Gerőt, Friedlender és Kulait, akik mint eddig is tagadják a bűncselekményt elkövetését.

Hirsch Vilmos lényegtelen vallomása után Reich Ferenc, a gyapjuosztály volt könyvelője a következőt tanu. Elmondja, hogy 1928 április 20-án 5000.— pengőt kiutalt Friedlendernek, de hogy mi történt ezzel a pénzzel, nem tudja. Mindkét tanut a bíróság megesketi. Ezután az írásszakértők terjesztik elő véleményüket, amely szerint Kalmár István írása nagy mértékben egyezik a kérdéses pénztári bizonylatra írt Kósa László aláírásával.

Altörfer István kir. ügyész kéri, hogy a bíróság rendelje el Kalmár István előzetes letartóztatását. Rövid tanácskozás után a törvényszék elutasítja az ügyész indítványát, majd megkezdik a 12-ik vádpont tárgyalását.

A vádlottak erre nézve is tagadják bűnösségüket s csak Czutrin ismeri el, hogy a sikkasztást elkövette, vallomása szerint a tételeket közös megegyezés alapján hamisították át a folyószámlán.

Czutrin elmeállapotának megvizsgálását kéri

Dr. Bered Béla, Friedlender védője indítványt terjeszt elő, melyben kéri a bíróságot, hogy a büntető perrendtartás 246. §-a alapján a főtárgyalás további szakaszára rendeljen ki orvosszakértőt, aki megfigyelje Czutrin elmeállapotát. A védő szerint ugyanis a főtárgyalás jelenlegi stádiumában szükségesnek látja a bűnös orvosszakértővel való megfigyeltetését, mert Czutrin beteges magatartást tanúsít. Állandóan igyekezik többi vádlott társait befektetni, s a bíróság előtt tett vallomása lépten-nyomon ellenkezőbe kerül a nyomozás alkalmával tett vallomásával. Igyekszik magát áldozatnak feltüntetni most is, éppen úgy, mint a bűncselekmény elkövetése idején, amikor mint közgazdasági zseni szerepelt Debrecenben és valószínűleg szórta a pénzt, most pedig, mint mániákus vádló áll a bíróság előtt. A védő szerint Czutrin édesapja elmeegógyintézetben halt meg és így feltétlenül szükségesnek tartja a vádlott elmeállapotának a megvizsgálását. A többi védők, kivéve dr. Lengyel Zoltánt, aki Czutrint

védi, szintén hozzájárultak a dr. Berend indítványához.

Elutasítják az indítványt

Rövid tanácskozás után a törvényszék Berend Géza indítványát azzal az indoklással utasította el, hogy ezidőszent semmi szükségessége nincs annak, hogy a bíróság pártolja az orvosszakértő elrendelését, mert Czutrin szavahihetőségét a bíróság értéke szerint mérlegeli. A védők a törvényszék végzése ellen semmisségi okot jelentettek be.

Újabb vádpontok

A bíróság ezután rátért a 13-ik vádpont tárgyalására, mely szerint Czutrin és Gerő 1928 március 28-án a Perlstein József folyószámlára lefizetett 1000 pengőt elsikkasztották. Gerő tagadja a vádat, Czutrin azonban beismeri. Elmondja, hogy az 1000 pengőt felvette, de azt nyomban átadta Gerőnek, mert azt a volt igazgató elkérte.

Ezután a 14-ik vádpontot tárgyalta a bíróság. Eszerint Czutrin, Gerő, Friedlender és Kulai a Grossmann Adolf-féle folyószámlán jogtalanul eltulajdonított 21.100 pengő elpalástolása céljából a folyószámlán 20.040 kg. és 30.000 kg. buza ellenértéke fejében 5961 és 8850 pengőt irattak jóvá, majd 20106 kg. buzáért 6938 pengőt. Ezzel a vádlottak okirat-hamisítást és sikkasztást követtek el. Czutrin vádol, a többiek tagadnak

Gerő, Friedlender és Kulai tagadják bűnösségüket. Kulai utasítással Budapestben tartózkodott. Czutrin e vádpontban is bűnösnek érzi magát.

— Fiktív kiutalások voltak alapkormány nélkül, — mondja határozottan.

— Ki vette fel a pénzeket?
— Gerő, Friedlender, Kulai és én. Szembesítéskor Gerő, Friedlender és Kulai szemébe mondják Czutrinnek, hogy vallomása nem igaz.

Grossmann Adolf a következő tanu

— Szállított Ön a banknak buzát?
— Nem én kérem, semmit, — válaszolja a tanu általános derűltség közben.

Következik a 15-ik vádpont. Czutrin, Gerő, Friedlender és Kulai a Weiszhausz Tibor folyószámláján jelentkező és 4000 pengőt is meghaladó tartozás kiegyenlítéséül 1927 december 31-én Kovács Gábor nevére szállított tengeriért 3000 pengőt irattak jóvá és az okmányokat is meghamisították.

Gerő, Friedlender és Kulai erről a sikkasztásról sem tudnak semmit. Czutrin kijelenti, hogy bűnösnek érzi

magát, de a sikkasztásról vádlott társai is tudnak, sőt a sikkasztás elkövetésére Gerő és Kulai is adtak neki utasítást.

Czutrin Kulait vádolja

A 16-ik vádpont szerint a vádlottak Kulainak tőzsdei vesztesége fedezésére Kupfer Géza folyószámlára vezetett 826 pengő tartozási egyenleget a Takács József-féle számla „tartozik” oldalára vezették át és a folyószámlán jelentkező árkülönbözetekért 719 pengőt irattak jóvá, a pénzt pedig elsikkasztották.

Gerő, Friedlender és Kulai tagadják a bűncselekményt.

Czutrin: Bűnösnek érzem magam, ezen a számlán, Kulai játszott határidős üzletet Pesten, de részesét voltak Gerő és Friedlender is. Mikor azután veszteség volt, az elpalástolásra vezettem hamis könyvelést feltevesem utasítására.

A vádlottak szemébe mondják Czutrinnek, hogy ez a vallomása is hazug. Kupfer Géza tanu játszott határidős üzletet a bankban.

— Tud a 826 pengőről? — kérdezi a tanácselnök.

— Nem tudok semmit.

— Hát a 719 pengőről?

— Arról sem.

Popovits szakértő szerint ebből a vádpontból kifolyólag 1545 pengő kár érte a bankot.

Czutrin örökké vádol, a többiek folyton tagadnak

A 17. és 18. vádpontok szerint a vádlottak Engel Imre folyószámláján 2000 pengőt irattak jóvá és ezt a pénzt elsikkasztották. Továbbá az Engel Bence-féle folyószámlán 2000 pengőt hoztak kiegyenlítésbe a központ megtévesztésére. Gerő kijelenti, hogy nem tud az egészről semmit.

Friedlender: Részletesen erről sem tudok semmit.

Kulai: Nem érzem magam bűnösnek, nem is voltam Debrecenben abban az időben.

Czutrin: Bűnös vagyok, de a sikkasztásról valamilyen tudtam.

— Volt magának egy lépése is, amely nem volt hamis? — jegyzi meg a tanácselnök Czutrin felé fordulva.

A 19. vádpont szerint a vádlottak a Hungária Hengermalom folyószámláján le nem szállított 670 q „Követel” oldalon egyenlegként és ezáltal a folyószámla-könyvet meghamisították. Továbbá, hogy a Goldmann Vilmos-folyószámlán jelentkező 4000 pengő veszteséget leplezték, a könyvelésbe Kalmár István utján 4032 pengőt állítottak be 141 q buza fejében.

„Valótlan ennek minden állítása!”

Gerő, Friedlender és Kulai kijelentik, hogy erről a sikkasztásról sem tudnak semmit.

Jeney tanácselnök Czutrinhoz:

— Ki adta az utasítást Kalmárnak erre a beírásra?

— Én.

— Más nem tudott róla?

— De igen, Gerő, Friedlender és Kulai!

A szembesítéskor Gerő utlevéllel igazolja, hogy ebben az időben Olaszországban tartózkodott.

Friedlender: Valótlan ennek az embernek minden állítása.

Kulai: Légbőlkapott, szemenszedet valótlanosság az egész.

Az izgalmas szembesítés után Jeney tanácselnök a főtárgyalást be-rekesztette és annak folytatását ma reggel 9 órára tűzte ki,

GYÁSZROVAT

Kozma Erzsébet életének 7-ik hetében elhunyt. Temetése folyó hó 23-án délután 2 órakor lesz a Hatvan-utcai temető halottasházától a ref. egyház szertartása szerint, a Hatvan-utcai temetőbe. A temetést Fehértói tem. váll. rendezi.

Böszörményi Katica életének 13 hónapos korában elhunyt. Temetése folyó hó 23-án délután 2 órakor lesz a Szent Anna-utcai temető kápolnájából a rom. kath. egyház szertartása szerint tartandó beszentelés után, a Szent Anna-utcai temetőbe. A temetést Fehértói tem. vállalata rendezi.

Nagy Gábor életének 34-ik évében elhunyt. Temetése folyó hó 23. napján délután 3 órakor lesz a Pozsonyi-ut 9-ik számú háztól a ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után, a Hatvan-utcai temetőbe. A temetést Fehértói tem. vállalata rendezi.

Csapó István életének 44-ik évében elhunyt. Temetése folyó hó 24. napján délután fél 4 órakor lesz a Homok-utca 41-ik számú háztól a ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után, a Péterfia-utcai temetőbe. A temetést Fehértói tem. váll. rendezi.

Makai Mihály életének 56-ik évében elhunyt. Temetése folyó hó 25. napján délután fél 4 órakor lesz a Dévai-utca 17-ik számú háztól a ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után, a Kossuth-utcai temetőbe. A temetést Fehértói tem. váll. rendezi.

Spiller Károly m. kir. honvéd nyug. állományú ezredes életének 62 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 24-én délután 3 órakor lesz a Szent Anna-utcai temető kápolnájából a rom. kath. egyház szertartása szerint. A temetést Gebauer Károly és Társa temetkezési intézete rendezi.

Szűcs Lajos cipészmeister életének 57 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 23-án délután fél 3 órakor lesz a Bercsényi-utca 81-ik számú háztól a Kossuth-utcai templomban, a ref. egyház szertartása szerint tartandó gyászima után, a Kossuth-utcai temetőbe. A temetést Gebauer Károly és Társa temetkezési intézete rendezi.

Ózv. Bézy Balázné szül. Kiss Emília nyug. közséki jegyző özvegye életének 76-ik évében folyó hó 21-én csendesen elhunyt. Kedves halottunk földi maradványait folyó hó 23-án, szombaton délután 3 órakor fogjuk a Kossuth-utcai temető halottasházából, a ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után, ugyanabban a temetőben örök nyugalomra helyezni. A temetést Csúrká „Kegelet” tem. váll. rendezi.

Patkányt,

egeret, poloskát, svábogarat azonnal kirt-hat biztos hatású, speciális irtószerez. Egyetlen kísérlet meggyőzi a vásárlót. — Nagyon olcsón kapható

Stern festéküzletben

Piac-utca 10. (Bikával szemben.)

Mindenféle bel- és külföldi

szén, koks, tojásbrikett, tűzifa és Berentei szén

Retorta bükkszén, kicsinyben és nagyban házhoz szállítva is

Gabányi Sándor utóda

Láng Miklós, Debrecen legrégebb cégénéj a legolcsóbb napi áron beszerezhető

Csapó-utca 28. szám.

Telefonszám: 4-49

Kézrekerült a Tégláskert rémének büntársa

Elfogták Garda Józsefet, aki segédkezett Nagy Gábor meggyilkolásában

(A Debreceni Ujság tudósítójától) A Debreceni Ujság tegnapi számában részletesen beszámoltunk arról a halálosvégű kocsmai verekedésről, amely még november 12-én a Nyugali-utcában lévő Holló-féle vendéglőben történt. Ekkor éjjel a vendéglőben borozgató Nagy Gábor gyárimunkás. Később megjelent a kocsmban Perkó Sándor a „Téglavető-réme” Gonda József nevű köntösgáti ismerősével. Perkó, aki rendkívül izgága és verekedős ember, mikor meglátta a nyugodtan borozgató Nagyot, magából kikelve rárohant a gyárimunkásra s egy hatalmas ködarabbal ütlegelni kezdte a fejét és kidobta a szerencsétlen embert az utcára. A verekedésben segítségére volt Perkónak társa is,

Gonda József, akik sáros csizmájukkal összerugdosták Nagyot. A mentők eszméletlen állapotban szállították be a sebészeti klinikára a gyárimunkást, akinek súlyos sebei napról-napra rosszabbodtak, úgy, hogy esütörtökre virradóra meghalt.

A haláleset után a rendőrség le akarta tartóztatni Perkót, de a főcinkos idejében megneszelte a dolgot és megszökött. Társát, Gonda Józsefet sikerült csak letartóztatniok a detektíveknek, akik pénteken átkísérték az ügyészség fogházába. Dr. Csáky János vizsgálóbírósegéd azonnal kihallgatta Gondát és halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt vizsgálati fogságba helyezte. A megszökött Perkót most országosan körözik.

A város nem szalítja le az üzletbéreket és ragaszkodik a negyedévenkénti fizetéshez

(A Debreceni Ujság tudósítójától) A Simonffy-utca 1. és 2. számú városi bérlőház üzletbérlői még a tavasszal kérelemmel fordultak a városi tanácshoz, hogy üzlethelyiségeik bérét 1929 május elsejéig vizsaszamenőleg 30 százalékkal szállítsa le a város. Kérésüket azzal indokolták meg, hogy a nehéz gazdasági helyzet miatt a létminimumot is alig tudják megkeresni üzletükön és keresetükhöz képest az üzletbérek túlságosan magasak. Ezenkívül azt is kérték, hogy az üzletbéreket a jövőben havonta kamatmentesen fizethessék. A kérvényt az egyik bérlő, Dudas János még június hó 20-án beadta, de elintézését még mostanáig sem nyert.

A tegnapi nap folyamán végre a városi számvevőség részéről a Simonffy-utcai bérlőházak 23 bérlője ajánlott levelet kapott, amelyben a számvevőség értesíti a bérlőket, hogy a vele kötött bérleti szerződés szerint az üzlethelyiségek bérléte után ez év november elsején esedékes bérösszeg késedelem nélkül befizet-

essék. Ehez az értesítéshez a számvevőség azt a figyelmeztetést fűzi, hogy amennyiben a bérlők tartozásukat a házipénztárnál nem egyenlítik ki, úgy a 247/1929. bgy. számú közgyűlési határozat alapján a követelés behajtása iránt a törvényes lépések meg fognak történni.

Ez az értesítés november 18-án kelt s a 23 városi üzletbérlő meglepetéssel vette ezt tudomásul, mert eddig abban reménykedtek, hogy a tavasszal benyújtott kérelmük kedvező elintézését fog nyerni. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy a bérlők havonként fizették a bért és a novemberi bért már be is fizették s a decemberi havit is december 5-ig szándékoztak befizetni. A város azonban ragaszkodik a negyedévenkénti befizetéshez s ezért a Simonffy-utcai városi üzletbérlők arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ha kérelmük rövid időn belül nem nyer elintézés, küldöttségileg keresik fel dr. Vásáry István polgármestert, hogy a méltányos havi befizetés engedélyezésére kériék.

Nyirábrányban elfogtak egy szökött oláh katonát, aki becsstelen merényletet követett el egy nyolc éves magyar lány ellen

Nagyvárad egész lakossága követelte a lilimtipró megbüntetését, aki megszökött a hadbírósi eljárástól

Debrecen, november 22.

(A D. U. tudósítójától.)

Csütörtökön hajnalban a nyirábrányi határrendőrségen az ügyeletes tisztviselő előtt jelentkezett egy oláh altiszt, aki egyenruhában, teljes felszerelését is hozva magával, szökött át a trianoni határon. A törtnmagyar-sággal beszélő ember elmondotta, hogy Nikolaj Gavrilnak hívják s a Nagyváradon állomásozó ezred fő-törzsőrmestere. Nikolaj rendkívül gyanússá vált a határrendőrségen s éppen azért azonnal megkezdtek részletes kihallgatását. Az oláh fő-törzsőrmester eleinte mindenféle hazugsággal próbálta palástolni szökése okát, így a többek között azt is

hazudta, hogy erősen magyar érzelmű volt s mint ilyen, állandóan üldözöttségben volt része felettesei által. Hosszas vallatás után, mikor megmagyarázták neki, hogy az oláh körözölevélből teljes részletességgel meg fogják állapítani szökése igazi okát, — megtört s bevallotta, hogy ezelőtt pár nappal lilimtiprót követett el s emiatt a hadbírósi eljárást indított ellene és le is akarták tartóztatni. A lilimtiprás részleteire vonatkozólag elmondotta az elvetemült ember, hogy egy ismert nagyvárad kerésködő nyolc éves kisleányt az utcáról becsalogatta cukorral a kaszárnyába s ott az egyik legényességi szobában követte el aljas

merényletét. A bestiális büncselekmény után a kisleányt csaknem halálra szállították el szülei a kaszárnyából a kórházba.

Ez a bestiális büncselekmény oly nagy mebotránkozást keltett Nagyváradon, hogy az egész város társadalma egyemberként követelte a katonai hatóságoktól, hogy az elvetemült altisztet példát statuálva büntessék meg.

Ennek a nagy társadalmi megmozdulásnak lett aztán a következménye, hogy az oláh katonai ügyészség vádiratot adott ki Nikolaj ellen s a hadbírósi elrendelte letartóztatását. Nikolaj mikor ennek nesztét vette, félelmében magára szedte teljes felszerelését s megszökött a kaszárnyából. Pár napi bujkálás után sikerült szerencsésen átjutnia a trianoni határon és Nyirábrányban jelentkezett a magyar hatóságoknál.

Elmondása szerint azt remélte, hogy itt szívélves szeretettel fogadják majd és beléphet a Nemzeti Hadseregbe. A kis magyar leányt megbecsztelő oláh altisztet Nyirábrányban őrizetbe vették és erős fe-dezet mellett bekísérték a debreceni kir. ügyészség fogházába. Csáky János dr. vizsgálóbírósegéd pénteken délelőtt hallgatta ki az elvetemült merénylőt s a kihallgatás után letartóztatta.

RÁDIO

Mit hallgassunk ma a rádióban?

Szombat, D. e. 9.15: Hangverseny. Közreműködik Steller Mária (ének), Hütter Pál (gordonka) és Kertay Ferenc (ének). Zongorán kísér: Polgár Tiber. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Vizállásjelentés. 12. Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. 1. honvédfogalmazozd zenekarának hangversenye. Vezényel: Fricsey Richárd. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyambírek. 4: Szalay László dr. novellái. Felolvassa: Baróthy József. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 5.10: Gramofonhangverseny. 6.15: Kertész József felolvasása: 1. Magyar dal a Tengeren. 2. Az Océán foglyai. 6.45: Csuka Béla gordonkaművész hangversenye Ferencsik János (zongora) közreműködésével. — 7.50: Színműelőadás a Studióból. „Romeo és Julia”. Tragédia 5 felvonásban. Irta: Shakespeare. fordította: Szász K. Rendezi: Odry Árpád. Utána körülbelül 9.50: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

KÜLFÖLD

Bécs (517). D. e. 11 és d. u. 4: Hangverseny. 6.20: Vonós négyesek. 8.05: Kálmán: Cirkuszhercegnő. Operettelőadás. Berlin (418). D. u. 2: Gramofonzene. 4.30: Szóratkoztató zene. — 7: Könyvű zene. 8.30: Tarka-est. Boroszló (325). D. u. 4: Szóratkoztató zene. 7.20: Amerikai néger dalok gramofon. 10.20: Jazz-zene. Majna-Frankfurt (390). D. u. 4: Szóratkoztató hangverseny. 7.30: Német, francia, olasz dallamok régi idékből. 8.15: Szemelvények nagy emberek életéből. 10.15: Vidám zeneművek. 11.15: Táncezene.

HIREK

1929 november 23. (szombat)

Prot.: Kelemen Kath.: Kelemen

A gyógyszerárak közül éjjeli szolgálatot tartanak a következők: Kossuth, Piac u. 26. — Nap, Piac u. 3. — Isteni Gondviselés, Petőfi-tér. — II. Rákóczi, Külsővásártér. — Csillag, Árpád-tér I. Mátyás Király, Nyilastelep, Márton E. utca 1. szám.

Debrecen sz. kir. város közművelődési könyvtára (Déri-muzeum) nyitva délelőtt 10—12-ig, délután 4—7-ig, vasárnap délelőtt 10—12 óráig.

IDŐJÁRÁS

Hazánkban borult, ködös az idő. A nyugati részekben jelentéktelen lecsapódások is voltak. A hőmérséklet magasabb a rendesnél és gyenge éjjeli fagyok csak keleten fordultak elő.

Budapest 22-én délelőtt a hőmérséklet 8 fok Celsius.

Időprognózis: Az időjárásban lényeges változás nem várható.

ISTENTISZTELETEK

A ref. templomokban:

Nagytemplomban d. e. 10 órákor prédikál Siposs Imre, d. u. 5 órákor Kovács József. Kistemplomban d. e. 9 órákor prédikál Uray Sándor, d. e. 11 órákor dr. Révész Imre, d. u. 5 órákor Márki Kálmán. Kossuth-u. templomban d. e. 10 órákor prédikál K. Kiss László, d. u. 5 órákor Szabó Jenő. Árpádtéri templomban d. e. 10 órákor prédikál Molnár Ferenc, d. u. 3 órákor Magyar Ferenc. Ispótyai templomban d. e. 10 órákor prédikál Baja Mihály, d. u. 5 órákor vallásos ünnepély, Papp Imre. Hemokertben d. e. 10 órákor prédikál dr. Ferenczy Gyula, d. u. 3 órákor Murányi Zoltán. Koll. Oratóriumban d. e. 11 órákor prédikál Soós Béla. Nyilastelepen d. u. 3 órákor Szücs Endre. Csapókerben d. u. fél 3 órákor vallásos ünnepély, Gerda Sándor. Ondód-Kádárdülő Halász András. Szepesen dr. Erdélyi S. Nyulasbarak d. u. 3 órákor Bárdi Ferenc. Halápon Kántor József.

A rom. kath. templomban:

Rendes vasárnapi szentmisere. Miksa reggel 6 órától minden félórán. 8 órákor piarista diákmise. Fél 10 órákor nagymise, utána szentbeszédet mond Kovács Sándor, a Katolikus Figyelő szerkesztője. Utolsó mise fél 1 órákor. Délután szentolvasó és litánia.

A görög szertartású rom. kath. templomban:

Rendes vasárnapi szentmisere. 7 órákor reggeli Istentisztelet. 8 órákor diákmise, 9 órákor katonamise a görög és latin szertartású rom. kath. katonák részére. 10 órákor nagymise, utána szentbeszédet mond Papp Gyula parochus, szentszéki tanácsos. Délután 3 órákor vécsernye. Keresztény oktatást tart Papp Gyula szentszéki tanácsos.

Az evangélikus templomban:

November 24-én délelőtt 10 órákor Istentisztelet a halottakról megemlékező egyházi beszéddel: Rapos Viktor. — Fél 1 órákor levelestentisztelet: Labossza Lajos. D. u. 3 órákor a Kossuth-utcai temetőben a Schäfer—Legányi sírok megkoszorúzása.

— **Doktorráavátás.** A Tisza István tudományegyetem tanácsa szombaton déli fél 1 órákor az egyetem tanácstermében Bagothay László orvosszigorlót és Horeczky Erzsébet orvosszigorlónőt az összes orvosi tudományok tudoraivá avatja.

Gyapju fonalak, Gobelin képek és terítők,
Smyrna, Perzsa, Kelim anyagok ●●●●
KERÉKGYÁRTÓ KÉZIMUNKA IPAR
A kis rezssivel dolgozó cég kis
haszonnal árul ezért a legolcsóbb
Szent Anna-utca 6. szám.

Száznegyvenöt millió pengő Csonkamagyarország egy évi kamatterhe

Budapest, november 22.

A Magyarországon fennálló körülbelül 3 milliárd pengőre tehető hosszulejárati külföldi kölcsön kamatterhérol a legkülönbözőbb hirtel keletkeztek forgalomba, amelyekből gyakran egészen helytelen következtetéseket vonnak le.

Most arról értesülünk, hogy a különböző pénzügyi szervek ezeket az adatokat összeállították és egybehangzóan megállapították, hogy a hosszulejárati kölcsönök évi kamatterhe 115,5 millió pengő, amely a kö-

vetkezőképpen oszlik meg: az államadósságok kamatai 63,9 millió pengő, az önkormányzatoké 26,4 millió pengő, a külföldön elhelyezett zálogleveleké 17 millió pengő, míg az iparvállalati, egyházi és egyéb kötvényeké 8 millió pengő.

A külföldi rővidlejárati tartozások és követelések kamategyenlege körülbelül 30 millió pengőt tesz ki, úgy hogy kamatok fejében évenként 145 millió pengőt fizetünk ki.

— **Esküvő.** Kathy Sándor kir. járásbírói irodatiszt és Török Mariska, Török Péter ny. ref. főgimnáziumi tanár leánya ma délután 3 órákor tartják esküvőjüket a ref. Nagytemplomban.

— **Előkelő esküvő.** Puskás Károly gazdasági akadémiai professzor Győrök Nellyvel, Győrök Leó Tivadar akadémiai tanár leányával kedden délelőtt tartotta esküvőjét a Svetits Intézet kápolnáiban, melyet a városi kertészet ez alkalomra gazdaságon feldíszített. Az esketési szertartást dr. Lindenberger János apostoli kormányzó, pápai főpap végezte. Tanúk voltak Halász Miklós akadémiai professzor és Poil Ferenc városi kertészet felügyelő. Esküvő után a násznép a Gambirinus különtermében rendezett lakodalmi ebédet vett részt. A köztisztelőben álló fiatal házaspárt Debrecen magyar társadalmának tagjai szerencsekívánataikkal halmozták el.

— **Bethlen Gábor-ünnepély a római katolikus főgimnáziumban.** A kegyesrendi Calazanci Szt. József reálgyakorló Révai Miklós önképzőkör november 24-én, vasárnap délelőtt 9 óráig kezdettel Bethlen Gábor emlékünnepélyt rendez az intézet dísztermében, amelyre a szülöket és a tanúgy barátait tisztelettel meghívja. Műsor: 1. Erkel—Doppler: Egyveleg a „Hunyadi László” c. operából. Zongorán előadják: P. Jánosy Ferenc és Majoros Richárd VIII. o. tanulók. 2. Megemlékezés Bethlen Gáborról. Irta és előadja Liebhart Jenő VIII. o. t. 3. Oláh Gábor: Ünnepi óda. Szavalja Neubauer Pál VIII. o. t. 4. Emlékbeszéd Bethlen Gáborról. Mondja: dr. Baltavány Jenő kegyesrendi tanár. 5. Szilágyi Béla: Az enyedi tanár. Szavalja: Vecsey Iván VIII. o. t. 6. Bachó Ezer esztendeje. Induló. Előadja önképzőkör szalonzenekara.

— **Teaest a csapókeri Olvasókörben.** Az agilis vigalmi bizottság vasárnap este 8 óráig kezdettel a kör helyiségében családi jellegű teaestélyt rendez, melyen a megjelentek szórakoztatásáról a vigalmi bizottság gondoskodik, melynek munkáját nagymértékben támogatja Halmi Imre közkedvelt zenekara. A családi jellegű összejövetelen beléptidij nincs és arra ezután is meghívja a körtagokat és barátait a vigalmi bizottság.

terhe 115,5 millió pengő, amely a következőképpen oszlik meg: az államadósságok kamatai 63,9 millió pengő, az önkormányzatoké 26,4 millió pengő, a külföldön elhelyezett zálogleveleké 17 millió pengő, míg az iparvállalati, egyházi és egyéb kötvényeké 8 millió pengő.

A külföldi rővidlejárati tartozások és követelések kamategyenlege körülbelül 30 millió pengőt tesz ki, úgy hogy kamatok fejében évenként 145 millió pengőt fizetünk ki.

Humor a gondok közt

Kohn belül a vendéglobo és ebédet rendel. A pincér hozza a levest és Kohn dühösen rákiabál:

— Pincér, az ujjá beleért a levesbe. A pincér megnyugtatólag felelt:

— Nem baj kérem, már nem forró.

Két falusi ember beszélget:

— Nini, a mi végrehajtónk.

— Ejnye, de sovány.

— Bizony, szegény sose tudhatja, hogy a háta, vagy a gyomra fájt-e?

Kohné anyai örömlöknek nézett elébe, mire Kohn elvitte őt a zsidókórházba. Az asszonyt a közös kórterembe akarják vinni, de Kohn magából kikelve, lármáznai kezdett:

— Micsoda disznóság ez? Az én feleségem nem kap itt különosztót, mikor én 30 éve Chevrá tag vagyok?

A kórház vezetősége annyira megszeppent az ordító Kohnról, hogy végül mégis csak adtak az asszonynak egy különosztót.

Másnap bemegy Kohn látogatóba. Megfogja az egyik orvos:

— Mondja Kohn ur, mit kiabált maga tulajdonképpen tegnap olyan nagyon? Érdeklődtünk a Chevránál és azt a választ kaptuk, hogy valóban 30 éve tagja a Chevrának, de a harminc év alatt még egy fillér tagsági díjat nem fizetett.

— Hiszen ez a maguk szerencséje, — vonta meg a vállát Kohn. Mert képzelmek el, micsoda kravált csaptam volna akkor, ha még tagsági díjat is fizetnem volna.

— **A Népszerű Főiskolai Tanfolyam vetítettképes előadásai a Kollégium dísztermében.** Hétfőn, 25-én hat órákor Csikesz Sándor, egyetemi professzor tartja meg „A biblia elterjedése kétezer éven át” című, kedden, 26-án öt órákor Stolp Ödön gazdasági akadémiai tanár „A mezőgazdaság az ókorban” című, hatkor Csikesz Sándor „A biblia elterjedése kétezer éven át” című, szerdán 27-én öt órákor Telegdi Róth Károly, egyetemi professzor „A földkéreg mozgásai” című, hatkor Csikesz Sándor „A biblia elterjedése” című, csütörtökön 28-án hatkor Csikesz Sándor „A biblia elterjedése” című előadását. Beléptidij 30 fillér, egyetemi hallgatóknak és tanulóknak 15 fillér. Bérlet jegy 2 P. Jegyek Springernél (Piac-utca, főposta mellett) és az előadás előtt a kollégium díszterem előszobájában kaphatók. A díszterem főbejárata a tanfolyami előadások alatt zárva van.

— **JUDETUL MOTILOR.** Mint Dákó-Romániából jelentik, az erdélyi móclakta vidékeket külön móclásba egyesítik. Mert ha lehet beszélni székelységről és százságról, miért ne lehetne megcsinálni a móclást is? Ez utlatin közigazgatási egység Tordából, Aranyosból, Hunyadból és Biharmegyéből állana. Területén a mócl-nemzet uralkodnék és méghozzá azzal az autonómiával, mely hajdanában a székelyeket s a százsokat megillette. Most már csak az van hátra, hogy a kinevezendő prefektul sikkasszon pár milliót és megtalálják a találó elnevezést. A eddigi tervek szerint „Judetul Motilor” lesz a móclmegye neve. M. jobbnak tartjuk a Nemesi Ispánság (Haramie Ispanul), vagy a Boeskos Grófság (Boeskorla Comikulus) elnevezést. Tessék ezek közt választani.

— **A Ref. Tanítóképzőintézet Ifjúsági Gyűlekezete** 24-én, vasárnap délelőtt 10 óráig kezdettel a kollégiumi oratóriumban Bethlen Gábor emlékünnepélyt rendez, melyre az érdeklődőket szeretettel meghívja. Az ünnepély műsora: 1. Gyűlekezet ének. 2. Imádkozik Ignáth Mihály. 3. Oláh Gábor: Bethlen Gáborhoz. Szavalja Fazekas István. 4. Bach: Viharos praeludium. Orgonán játsza Csiky László. 5. Mintatánítás. Tamol Molnár Miklós. 6. Hegedűszóló Hubay: Cremonai hegedűs c. operájából. Hegedűn előadja: Szücs Géza. 7. Ünnepi beszéd. Tartja Gyűge Károly. 8. Énekszóló. Énekel Szücs János, orgonán kíséri Csiky László. 9. Szilágyi Béla: Az enyedi tanár. Bazsa Áron. 10. Gyűlekezeti ének.

— **Ma délután fél 5 órákor tartja a Csokonai-Kör emlékünnepélyt a Kollégium dísztermében.** Mint legelőbbi számunkban jelentettük, a Debreceni Csokonai Kör, a legnagyobb debreceni lírikus születésnapjára emlékező ünnepélyt a mai nap folyamán délután fél 5 órákor rendezi a Kollégium dísztermében, melyre Komáromi János, az újabb kor regényirodalmának egyik legkiválóbb képviselője is leutazik Budapestre. A kiváló prózaíró a déli gyorsvonattal érkezik meg városunkba, akit a Csokonai Kör vezetősége fogad az állomáson. Az egész városban nagy érdeklődés mutatkozik a hagyományos Csokonai-emlékünnepély iránt, amelyen az illusztris budapesti vendégen kívül Ditrői Ica, dr. Csűrös Ferenc, Zivuska Andor és Gulyás Pál, Debrecen művész és tudományos életének kiváló reprezentánsai fognak még szerepelni. A Kör vezetősége ezután is kéri a nagyrészt közönséget, hogy az ünnepélyre pontosan fél öt óráig jelenjen meg, mert Ditrői Ica elutazása miatt az ünnepély kezdete nem szenvedhet késedelmet. Az előadás után a Csokonai Kör tagjainak és az irodalom barátainak részvételével társas összejövetelt rendez a Kemény János-féle vendéglobo külön termében (Petőfi-tér.)

— **A borbély és fodrásziparok, valamint a nőfodrászipar rokoniparokká nyilvánítása.** A kereskedelmi és iparkamara ezután is értesíti érdekeltéget, hogy a kereskedelemügyi miniszter a borbély és fodrászipart, valamint a nőfodrászipart rokoniparokká nyilvánította. A rendelet így szól: Az 1922:XII. t. c. 15. §-ában nyert felhatalmazás alapján a törvény 13. §-ának 5. pontja alatt említett borbély és férfifodrászipart, valamint az idézett szakasz 54. pontja alatt említett nőfodrász ipart rokoniparokká nyilvánítottam.

— **A Roykó-féle Tiszaujváki bajuszpedró** mindenütt kapható.

A mozgószínházak közleményei:
Péntek—szombat—vasárnap:

APOLLO

Kizárólag csak 16 éves felüliek nézhetik meg!
Emil Jannings a kiváló jellemszínésznek legújabb világfilmje:

A bűnök utcája (A bűn, nyomor, inség és gazság életképe)

Társadalmi dráma 7 felvonásban. Főszereplők: Fay Wray és Olga Baclova. Megelőzi:

A szerelem rabszolgája (Az első szerelem)

Francia vigjáték 7 felvonásban. Főszereplők: Raymond Griffith, Vera Veronina és William Powell.

VIGSZÍNHÁZ

A kinematográfia örök alkotása!

Az évad legnagyobb filmkolosszusa
A német és a francia hadvezetőség közreműködésével, az egykori felvételek és az igazsághoz legújabb történet-írók összeállításaival készült:

VERDUN (A földi pokol)

A háború mártírjainak szenvedése 12 felvonásban. A filmben szereplő történelmi alakokat: hadvezérek, tisztok és kőzatonákon kívül Susanne Blanchetti Maria Laurent, André Nox és Hans Brausewetter alakítják.

Jönnek hétfőtől: Molnár Ferencnek világhírű elbeszélése nyomán: Rabok. A főszerepben: Corinne Griffith. Megelőzi: A hajótörés. (Örökös tanulság mindenki számára.) A főszereplők: Claire Windsor és Allen Warren. A ghetto árvája. (A köztívü fiú.) Jean Hersholt, Lina Basquette és Ricardo Cortezel. Hollywood. (A modern Babel.) Intimitások a film világhírességeinek életéből. I. rész.

METEORBAN

Szombaton:

„A feketelelkű nő“

Kémdráma 8 felvonásban.
Vivian Gibson főszereplésével.

És a kisérő műsor!

Előadások: 6 és 8 órakor.

Vasárnap:

Két sláger egyszerre!

A gyáva hős

Nagy attrakció 8 felvonásban Harold Lloydal és

A fehér csikó

Vadnyugati történet 7 felvonásban.
Főszereplők: Jack Luden és Silver King, a csodáló.
Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

— Nagy szücsmester Szent Anna-utca 3., saját műhelyében készült bundák és szörmeáruk kaphatók.

— Angolból, franciából, németből fordítók, magyart fordítók angolra, németre, franciára. Helen Society-Ferenc József ut 40.

— Legújabb divat novemberi száma bő tartalommal megjelent. Ez a legkedveltebb és legolcsóbb divatlap. Ára 1.20 P Antalfy József cégnél, Szent Anna- és Varga-utca sarkon.

— A Magyarorságra, Nemzeti Újságra, Budapesti Hírlapra előfizetéseket felvesz a debreceni hírlapkiadóhivatal Piac-utca 77. Megrendelések telefonon is. (Telefon 11—97.)

AMI A KIRAKAT MÖGÖTT VAN

Világvárosok divatos pályái nem oly csábítók, ha a visszájukat nézzük

Mit keres a próba-kisasszony s mit kívánnak tőle? — A színészek helyzete — A berlini film-börze

Berlin, november 22.

Igen, úgy messziről nagyon szépen, kíváncsian néztek ki ezek a dolgok. Ez talán, amihez ma a legjobban értünk: a távlatot adni a dolgoknak. Távlatot, amely egészen más valóság-körbe, egy magasabb, tisztább légkörbe emeli az ügyes kézzel elrendezett dolgokat. Igen, a kirakatrendezés talán korunk legfejlettebb művésze. Ezt csinálják kolportársregényeink, ezt a legtöbb film, az újságraportok: egy idealizált álvalóság mákonyával fedik el szemünk előtt a valóság igazi, keserves arcát. Hogy mi magunk is ezt akarjuk? Persze, hogy ezt s csak azért adunk ki pénzt abból a kevésből, ami mégis akad.

Az álom

Mert hány husz éves aluli fiatal leány van, akinek nem dobog hevesebben a szíve, amikor kellő beállítással a következő történetet olvassa:

Élt egyszer valahol fent a vad Texasban magános farmján félvad állatai között egy cowboy, akinek véletlenül kezébe került egy vasárnapi illusztris melléklet, címlapján a híres párisi divatkirály Paton legszébb mannequinjének arcképével. A cowboy a vad Texasból halálosan beleszeretett a csodaszép felöltötött divatkirálynő képébe s mint egy igazi amerikaihoz illik, tévovás nélkül utra kelt, áthajózott Párisba s meg sem állott Paton mester műhelyéig, ahol a gyönyörű leánynak azonnal bevallotta olthatatlan szerelmét. S a csodaszép divatkirálynő meghallgatta a vad (de gazdag) cowboyt, aki eladta farmját s egy párjához méltóbb s korszerűbb vállalkozásba kezdett: alapított egy cowboy-film-társaságot.

Ime: a szép mannequin szerencséje, amely vágyteli álmokkal tölti el a husz éves aluli olvasónót. Igen, mindig csak szép ruhában, elegánsan felöltözve a kirakatban élni, mosolyogni, magát mutogatni... Ellenben a kirakat befele fordított oldala így fest:

Ha egy jótérmetű, csinosabb leány a sok száz pályázó közül nehezen bekerül egy divatüzletbe, megkeres havonta 80—120 márkát, ha nagyon sikkes s nagyon ügyesen tud eladni, esetleg felviszi 200-ra. De ezért már sokat kell mosolyogni a vásárló hölgyeket kisérő urakra, akik a számlát fizetik. S ebből a fizetésből kifogástalanul kell öltözködni, ami egy mannequinnél azt jelenti, mintha skatulyából vennék ki mindig.

Mannequin iskolák Berlinben

Ma már a mannequin mesterséget is tanítják. Vannak Berlinben mannequin-iskolák, ahol 70—80 márká tandíjért az igérik a növendékeknek,

hogy két hét alatt megtanítják a mannequin mesterség legfontosabb alapelemire: „helyesen” járni, az ernyőt, a táskát „helyesen” hordani. A mannequineknek céhjük is van. Szeretnének maguknak elegáns ruháknak megfelelő létfeltételeket teremteni. Legutóbb egyesültek a parlettáncosokkal, akik szintén elégedetlenek fizetésükkel (tiz—husz márkát ha kapnak egy fellépésért) s elhatározták, hogy ők is királyt választanak, hátha ezzel jobban fog menni a dolguk. Egyelőre azonban azon vitakoznak, hogy kit illessen meg a királynőt? cím: azt-e, aki a legszebb vagy azt, aki a legszebben hordja a ruháját.

3800 márká napi gázsli

A másik fiatal-álom: a színészet szintén nem mutat csábítóbb visszáját. Persze a lapok többet írnak s a közönség szívesebben olvas a stárok horribilis fizetéséről. Igaz, ilyenek vannak. Például Elisabeth Bergner O Neil egy darabja fő nő szerepének eljátszására Klein a következő feltételek mellett szerződött: garantált minimális fellépési díj esténként 800 márká, ehhez járul egy egészen 30 százalékos emelkedő százalékos részesedés a napi bevételből, ami elérhet 9000 márkát, vagyis a színésznő legjobb esetben 3800 márká napi gázsit fog kapni. S az igazgató kötelezte magát legalább száz előadásra a szezonban.

Ilyen feltételek mellett tényleg élve lehet színésznő lenni, gondolja magában az ember. S azt sem lehet mondani, hogy Elisabeth Bergnerre rá fog fizetni az igazgató: tényleg olyan játékot produkál, hogy egy rossz darabbal is minden este megtölti a színházat.

A színészeknél 25 év a legmagasabb korhatár

De a többiek...

Mindenekelőtt: aki nem egészen fiatal (legyen az férfi avagy nő), nem kell. Más foglalkozási ágakban is panaszkodnak, hogy egy harmincon tulinak már alig lehet munkát kapni: a színészetben a korhatár még alacsonyabb, megcsik, hogy egy 25 éves fiatal színész azt a választ kapja: már túl idős nekünk. Mért? Mert csak kezdő színész kell. Mért? Mert olesó.

Vannak u. n. kezdő-gázsik: az első évben 40—50 márká, a legjobb esetben felmegy a harmadik évben 120—150 márkára. Gyakori eset, hogy színészek 40—50 márká gázsival elsőrendű szerepeket játszanak.

A film

S a számtalan színésziskola évente csak úgy önti ki a fiatal szí-

nészeket a piacra, az állásnélküli színészek száma évről-évre nő.

Csak egy marad meg számukra: bejárni a film-börzére s várni a ritkán érkező jó szerencsét. Mert igen, itt a filmnél se olyan szép a visszája, mint az az oldal, ami közönség felé van fordítva. Bizony, ha tudnák az emberek, kik azok és mit gondolnak, akik a filmen előkelő lokálban dusan megterített asztaloknál lakomáznak...

Nemrég a berlini lapok rövid hírből számolnak be, hogy a Deutsche Filmgewerkschaft a rendőrséghez fordult s beavatkozását kérte a berlini orosz filmbörze ellen. A rendőrség vezető kétségbeesett kenyérharc ázáttal pattant ki, hogy egy rezsiször egy tömegjelenethez hatszáz filmszínészt vett fel az orosz filmbörzén... S a hivatalos filmszínész-közvetítőben egyedül két ezer foglalkozás nélküli filmszínész várja a jó szerencsét. Amely nem is érkezik, olyan sokan várják. S ha érkezik, akkor is jelent egy pár napi keresetét, napi tíz—tizenöt márkával, ha valakinek jó ruhái vannak s tud előkelően viselkedni, jobb esetben husz—harminc márkát is kap. Pár napra s aztán hetekig megint semmi.

Pedig ezek legnagyobb részét valódi színészek, kitanult, gyakorlattal bíró emberek, a hivatalos filmbörzén csak színészi multat felmutatni tudókat közvetítenek s szigorúan ellenőrzik a bemozdottakat.

Igen, filmsztárnak lenni ma nem olyan könnyű, még mannequinek sem, akiért előn a vad Texasból egy marcona cowboy-legény. Ellenben elkallódnai mellette igen könnyű. Ime a visszája: nem olyan kellemes látvány, mint a színe, de hasznos néha figyelmeztetni rá, hogy ilyen is van.

— Vallásos délután a Wolaffka telepen. A Wolaffka telepi református egyházi körzetben november 24-én, vasárnap délután pontosan háromnegyed 3 órai kezdettel vallásos délután lesz. — Műsor a következő: Imádkozik Biró Béla, prédikál Hadházy Pál, énekel Nyakas Sándor, szaval Zsarkó Lajos, felolvas Kelemen Ferenc, utó imát mond Hadházy Pál.

Istentiszteletek a baptista imaházban A Szappanos-u. 23. alatt levő baptista imaházban, vasárnap d. e. fél 9—9-ig imáháhat, 9—10-ig bibliamagyarázat, d. u. 6—7-ig prédikáció, fél 8—9-ig vallásosestély, szavalt, vegyeskar és zenekari számokkal.

— A Rádióélet új száma. Vidéki városaink közül a jövő héten Debrecen kerül a mikrofon elé. A Rádióélet most megjelent száma képen és írásban részletesen foglalkozik e kimagasló érdekességű műsorreménnyel. A nagy orosz zeneköltő Rubinstein születésének 100 éves évfordulója alkalmából a Rádióéletben megtaláljuk a zeneköltő élettrajzát és munkásságának méltatását. A rádió operaközvetítéseivel kapcsolatban a Carmen és a Troubadour operkat ismerteti művészi illusztrációkkal, számos érdekes kép kíséretében jelent meg Halász Gyulának, Stein A. Ázsia-kutatóról tartandó előadásának bevezetése. A „Műszaki Rádióélet” a rádiózók szemében becses közlemények egész sorát nyújtja: „Hogyan cserélik a Studiók műsoraikat”, „Mit kell tudni az akkumulátorról”, „Operaelőadások gramofonnal”, „Két lámpás hálózati váltakozó áramu készülék”, „Prímér elemek kezelése és karbantartása” címűeken kívül számos kis riport, hír, „Diák Rádióélet”, az angol, olasz, francia és gyorsírás tanfolyamok egészítik ki a Rádióélet legújabb számát. Az új szám kapható a dohánytözsdeknél, az utcai lapárusoknál és megrendelhető a Rádióélet kiadóhivatalánál Budapest 4. Postaok 88.

Szénszükségletét

legjobb minőségben és legolcsóbb áron

Schuschitzky János és Tsa

cégnél (Ferenc József-ut 22-24.) Telefon 12-48, 12-62
szerezheti be.

Salgótarjáni-, borsodi-, porosz-
fűtőszén és koks.

Könyvesház

„A magyar agrármozgalmak története.”

Kossuth Lajostól nagyatádi Szabó István haláláig.

Fenti cím alatt igen érdekes és hézagpótló s teljesen uttörő könyv jelent meg a könyvpiacra. Dr. Bodrogközy Zoltán miniszterelnökségi titkár, aki évek óta foglalkozik a magyar gazdaságtudomány történetének megírásával, uttörő munkájában megmutatja a jobbágyságból felszabadított magyar szántóvető réteg emelkedési vonalát, s a demokratikus eszmékör jegyében megvilágítja azokat a területeket, amelyek a jövőre nézve kívánivalót támasztanak. Mivel dr. Bodrogközy szolgálja óhajta azt a széles körben hangoztatott jószándéku kívánalmat, hogy nepiünk — mellyel ilyen szempontból a multban keveset törődtek — állampolgári nevelésben kell részesíteni. Hirdeti a könyv, hogy a fejlődés irányát a tradicionális és nemes értelemben vett magyar népies demokrácia fogja megadni. Ebből a demokráciából fakadó gondolkodásnak kimagasló személyiségéről, Nagyatádi Szabó Istvánról azt mondja a szerző, hogy azt a magyar nép nem fogja soha elfelejteni, miként Kossuth Lajost sem felejtje el, de kívánatos is, hogy az ő személye olyan ideálként lebegjen a feltörekvő magyar falusi rétegek előtt, aki az ország jövője és a szántóvető nép jobb sorsa szempontjából előnyös hatást tud gyakorolni nemcsak a jelen kuszált pártpolitikai életében, de a jövő remélhető nagy nemzeti alkotásai során is.

A könyv világos, eleven s az érdeklődést állandóan ébrentartó stílusban van megírva, különös figyelemmel arra a szempontokra, hogy a nép legegyszerűbb fiai is megérthessék.

Dr. Bodrogközy munkájára azzal hívjuk fel olvasóink figyelmét, hogy a könyvet előjegyzés után lapunk kiadóhivatala által is megrendelhetik, mely esetben a 20 pengő bolti ár helyett a portóköltségen felül 16 pengőért kaphják meg. Ez a nélkülözhetetlen s széles körökben feltűnést keltő munka nem hiányozhat egyetlen jobbmodu gazda asztaláról sem, viszont a szegényebb nép számára olvasó és gazdakörök rendeljék meg a könyvet, hogy így minél szélesebb rétegek olvasshassák.

Belzebub és Plutó örömmel tudatják december 6-án lejövetelüket a földre és ami áru nincs kint a kirakatban, az bent Springer üzletében kapható a főposta mellett. Karácsonyfadiszkek, meséskönyvek, mesés olcsón.

Művészi fényképek mesteri kidolgozásban láthatók Varga fényképész új kirakataiban. Piac-utca 7.

December 1-én kezdődik az esti angol és német tanfolyam a Magántisztviselők Egyletének új otthonában (Thaly Kálmán-utca 14.) Daán Ilona vezetésével. Beiratkozás a délutáni órákban Helen Society, Piac-utca 40.

SZÍNHÁZ-MŰVÉSZET

Háromezer hallgatója lesz a debreceni zene-ünnepnek

A debreceni zeneünnep iránt városszerte rendkívüli az érdeklődés. Az egyetem és az iskolák ifjúsága részére eddig 1200 jegyet adtak ki, a főpróbára, a délután 5 órai rádió által közvetített nagy hangversenyre több, mint 1000 hely van lefoglalva a zenekedvelők köre bérlő tagjai és a napijegyekkel úgy, hogy a két koncertnek a debreceni zenei életben páratlan mintegy 3000 főnyi hallgatósága lesz.

A hangverseny szereplői a MÁV vasutas zenekar, melyet Abrányi Emil, a zeneiskolai zenekar, melyet Forrai István tanított be, szombat délután tartja az összpóbát Hubay Jenő vezénylese alatt. Forrai István vezényli a Városi Dalegyletet. A szolisták közül Höchtl Margitot emeljük ki, aki Liszt két szép darabját játssza. Általában az egész műsoron csupa magyar szerző szerepel. Külön érdekessége a hangversenynek Dohnányi pompás zongoraötöse, melyet dr. Darkó Jenőné, Buza Gábor, dr. Zemplényiné. Csapó Margit és Eisler Mihály adnak elő.

Az Ady-Társaság ünnepélyén válaszol Földessy Gyula az Ady-revizió során elhangzott fejszóalásokra

Isméretes az a példátlan hevesgű — és óriási érdeklődéstől kísért irodalmi háborúság, amelyet ez év derekán Kosztolányi Dezső cikke lobbantott lángra, midőn a neves költő kétségbevonta Ady nagyságát és Ady-revizót követelt. Számtalan cikk jelent meg, sok fejszóalás hangzott el ebben a kérdésben, de bár mindenki várta, hallgatott ezidáig Ady legtörhetlenebb híve, nagyságának egyik leghivatottabb hirdetője méltatója: Földessy Gyula. Ez a szinte irodalomtörténeti fontosságú megnyilatkozás itt Debrecenben fog elhangzani az Ady-társaság november 30-i ünnepén.

Az ünnepély este 8 órakor kezdődik a városi zeneiskola hangversenytermében. A műsornak csak egyik kiemelkedő pontja lesz Földessy Gyula előadása, hiszen ugyan ezen az ünnepélyen lép fel Nagy Endre is, a magyar kabaré-szimpad megteremtője, aki az előszóbeli előadásnak egyik legkiválóbb magyar művésze. Nagy Endre, csakugy mint Földessy Gyula, Ady legjobb barátai közül való. Ezuttal Ady párt állásáról fog előadni.

Ady költeményeit Ditrői Ica és Bálint György, a Csokonai színház művészei fogják tolmácsolni. Kovács Kató pedig Szabó Emil zongorakíséretével néhány Ady-dalt énekel.

Jegyek a Hegedűs és Sándor rt., vagy a Csáthy Ferenc rt. könyvesboltjában kaphatók. Az Ady-társaság tagjai jegyeiket 33 százalékkal olcsóbban válthatják.

GALÁNFFY LAJOS ÉS BAUMANN GYULA HANGVERSENYE

Minden esztendő hangversenyszereplőjének egyik kimagasló eseménye az a jelentős koncert, amelyen Galánffy Lajos, a debreceni születésű fiatal zongoraművész és zeneszerző, Kodály Zoltán kiváló tanítványa

Dr. Hubay Jenőt páratlan szeretettel veszi körül Debrecenben. A város előkelő társadalmából sokan szeretnék volna házuknál tisztelni a világhírű magyar mestert. Három nappal ittartózkodása alatt dr. Magoss György, dr. Vásáry István és dr. Verzár Frigyes vendége lesz.

Több oldalról hozzánk intézett kérdésre ismét közöljük, hogy a vasárnap délutáni hangverseny a Zenekedvelők Köre tagjainak bérlési hangversenye.

Napijegyek a Méliusznál és vasárnap a Bika hallgatóiban.

A Zenekedvelők Köre értesíti tagjait, hogy az Arany Bika-szálló dísztermében 24-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel rendezendő zenei ünnepre, mint rendkívüli tagsági hangversenyre a Kör tagjai belépő díjat nem fizetnek. A tagsági jegyek erre az ünnepélyre is érvényesek. A főpróba az ünnepély teljes műsorát, ugyanazon a napon délelőtt 11 órakor tartatik. Erre a Bika-díszterem előcsarnokában néhány jegy még kapható lesz.

mutatja be évről-évre fejlődő tudását. Idői koncertjét december 14-én rendezi este nyolc órai kezdettel Baumann Gyula hegedűművésszel együtt a városi Zeneiskola dísztermében. A nagyszabásúnak ígérkező szonáta-estén Locatelli: F-moll, Schubert: G-moll, Dohnányi: Cisz-moll és Beethoven: Kreutzer-sonátáját adják elő. Jegyek Springer József Piac-utcai kereskedésében kaphatók. (Telefon: 10-57.) Első hely 4 pengő, második hely 3 pengő, alóhely 1 pengő 20 fillér a vigalmi adóval együtt.

FELVINCI DR. TAKÁCS ZOLTÁN ELŐADÁSA

Ma délután 5 órakor a városháza kis tanácstermében, a magyar képzőművészek remek alkotásaiból rendezett kiállításon, tartja dr. Takács Zoltán a szépm. muzeum igazgatója, egyetemi magántanár, előadását. Dr. Takács Zoltán az újkor magyar művészetet hazánkban ugyiszólván a legtokéletesebben ismeri. Nemcsak a műalkotások perfect ismerője, hanem a legkisebb részletig átélte azokat az idők, amelyek Nagyban az új magyar művészet megszületését eredményezték. Nagy irodalmi munkásságának jórésze ezekkel, a ma már történelmi időkkel foglalkozik s azok mestereivel. Legkiválóbb ismerője a régi magyar nagymestereknek is s előadásából a hallgatóság teljes tájékozódást fog nyerni a bonyolult magyar képzőművészeti kérdésekről. A képzőművészeti kiállítás vasárnap este leltelenül zárul, mert a kiállított anyagok egy részét még a napokban utnak kell indítani egy német kiállításra.

Hubay Andor festőművész, aki a tárlaton nagy kollekcióval vesz részt, pénteken este érkezett városunkba, hogy a vasárnapi hangversenyen is résztvehessen.

SZÍNHÁZI MŰSOR

November 23., szombat Diákszerelm. Bérlétszünet.

November 24., vasárnap d. u. Szólik az asszony. Tizenötödösör.

November 24., vasárnap este Diákszerelm. Bérlétszünet.

November 25., hétfő Diákszerelm. A) bérlétszünet.

November 26., kedd Diákszerelm. B) bérlétszünet.

November 27., szerda d. u. Nagymama. Ifjúsági előadás.

November 27., szerda este Diákszerelm. C) bérlétszünet.

November 28., csütörtök d. u. Nagymama. Zóna-előadás.

November 28., csütörtök este Diákszerelm. D) bérlétszünet. Tizenötödösör.

November 29., péntek Diákszerelm. Bérlétszünet.

November 30., szombat Diákszerelm. Bérlétszünet.

A színházi iroda jelentése:

A KÖZÖNSÉG DÖNTÖTT: EGÉSZ NOVEMBER HÓNAPBAN MINDEN ESTE:

DIÁKSZERÉLEM
OPERETT VILÁGSIKER!
TIHANYI JUTKA
FERENCZY MARIAN
KORNÉLY Mária
BARNA ANCI
DITRŐI ICA
SZÜCS LÁSZLÓ
SUGÁR MISI
ERDŐDY KÁLMÁN
FALUDY KÁLMÁN
TAKÁCS OSZKÁR
MÉSZÖLY TIBOR
BÁLINT GYÖRGY

Vasárnap délután olcsó helyárakkal TIZENÖTÖDÖSÖR!

SZÓLIK AZ ASSZONY

A DIÁKSZERÉLEM mindent előző diadalmas sikere folytán a Szólik az asszony tizenötödik jubileus előadása vasárnap délután lesz. Főszereplők: Kornély Mária, Tihanyi Jutka, Szücs László, Sugar Misi, Bálint György. Jegyek már válthatók.

Városunk leghíresebb ruhafestője és vegytisztítója Biró, Bika-udvar, aranyérmekkel kitüntetve.

Watemann és más gyártmányú töltőtollak minden árban nagy választékban beszerezhetők a Csáthy Ferenc egyetemi könyvkereskedésben, Piac-utca 8. Telefon 2-95.

Debrecen sz. kir. város
Tégla és Cserépgyárában
állandóan kapható

chamotte téglák és tűzálló agyag.

Megrendelésre különböző tűzállósági és minőségű chamotte árut és idomdarabot készítünk. Raktáron tartunk homlokzatképző tégláanyagokat, KLINKER-téglát a legváltozatosabb színben, továbbá ut és járda burkoló KLINKER-követ és lapokat.

Kézi és gépi falitéglat, valamint gépi tetőfedő cserepet kitűnő minőségben gyártunk.

Megrendelés a gyári irodában és a Városi Takarékszövetkezetnél eszközölhető.

Telefon: 3-51. sz. Telefon: 3-51. sz.

A magy. kir. Tisza István tudományegyetem klinikai szállítására

Fehértói Dániel

temetkezési vállalkozó Debrecen, Dégenfeld-tér 4
(Saját ház.) Telefon: 11-85.

Halottszállítás autóján végez vidékre is.

KÖZGAZDASÁG

A cséplési szemvesztések kiküszöbölésére törvényt alkotnak

Ertekezlet a kereskedelemügyi minisztériumban

A kereskedelemügyi minisztériumban Kállay Miklós dr. kereskedelmi államtitkár elnöksége alatt értekezlet volt, amely a cséplési szemvesztések elleni védekezéssel foglalkozott. Az értekezleten a kereskedelemügyi, a földművelésügyi és a belügyminisztérium képviselőin kívül a kereskedelmi és iparkamara, a mezőgazdasági kamarák és a mezőgazdasági gépipari szak-kiküldöttek vettek részt. Az elnökök által utalt arra a nagy károsodásra, amely a cséplési szemvesztések következtében évről-évre éri. Szükségesnek jelezte, hogy egyfelől a cséplőgépek szakszerű kiképzésével, másfelől a cséplőgépek megfelelő ellenőrzésével, továbbá a gépek jókarbantartásával és javításának elrendelése útján ennek a károsodásnak megszüntetéséről gondoskodás történjék. Kifejtette, hogy törvényeink erre nem nyújtanak kielégítő lehetőséget. — Ezért egy rövid törvényt kell alkotni, amely a szükséges felhatalmazást tartalmazza. Az értekezlet felszólalói egyhanguan csatlakoztak az elnökök által utalt állásfoglalásához és szükségesnek jelezték, hogy a kérdés megoldása céljából törvényt alkottassék, lehetőleg olyan időközben, hogy a jövő cséplési időnyben a megoldás már érvényesíthető legyen.

A NYERSBŐRKIVITEL FELSZABADÍTÁSA ERŐS KÜLFÖLDI ÉRDEKLŐDÉST VÁLTOTT KI

Amint ismeretes, Magyarország is életbe léptette a múlt év nyarán Genfben létrejött két nemzetközi egyezményt, amelyek értelmében a nyersbőr és csontkivétel minden korlátozás alól felszabadult.

A csontkivétel felszabadításával kapcsolatban a pénzügyminiszter elrendelte, hogy mindeneműl esont, pata és köröm, valamint azok hulladéka után 100 kg-ként 2.75 P, a nedves enyvbőr után pedig 100—100 kg-ként 1.85 P kiviteli illetéket kell fizetni. Ha az enyvbőr száritott állapotban kerül kivételre a sómentes borjupofák után a fenti kiviteli illeték háromszorosa, minden más enyvbőr után négyszerese fizetendő.

A nyersbőr-kivétel felszabadítása kétségtelenül éreztetni fogja hatását és a külföld részéről máris nagy érdeklődés tapasztalható, ami érthető is, mert a kivitelhez már nem szükséges kiviteli engedély és nem kell vámot fizetni. — Ezzel szemben a csont, pata, köröm és a nedves enyvbőr továbbra is kiviteli illeték esik, azonban kiviteli engedély ezentúl a cikkkel nem szükséges. Ezen cikkkel a kiviteli illeték fenntartása azért vált szükségessé, mert Olaszország, Jugoszlávia és Csehszlovákia csak oly feltétellel írják alá a genfi megállapodást, hogy a szobaforgó cikkek után továbbra is illetéket szedhessenek. Ehhez a fenntartáshoz Magyarország is csatlakozott s ez a magyarázata annak, hogy míg a nyersbőr-kivétel teljesen vámentes, a csont, pata, köröm és a nedves enyvbőr továbbra is kiviteli illeték alá esik.

Valuta- és érmeárfolyamok.

A valutapiac tájékoztató árfolyamai a következők: Egy angol font 27.75—28.90, száz cseh korona 16.84—16.94, száz dánár 9.99—10.06, száz dollár 5.40—5.70, száz francia frank 22.40—22.70, száz hollandi forint 229.85—230.85, száz lengyel zloty 63.85—64.15, száz le 3.37—3.41, száz líra 29.70—30.00, száz német márka 136.25—136.85, száz svájci schilling 80.05—80.45, száz svájci frank 110.65—111.15 pengő. A bemeszfém piacon a magánforgalomban a

huszkoronás aranyat 23—23.10, az ezüst egykoronást 0.37—0.39, a forintot 1.01—1.03, az ötkoronást 1.98—2.04 pengővel jegyezték.

Gabonapiac

Amint előre látható volt, a gabonának tegnapi esti ocsóbbodása a tengerparti piacokon csak átmeneti jellegű volt. Csikágóban a tegnapi liverpooli árcmelkedés újra drágulást idézett elő, amelyet még alátámasztott az a hír is, hogy Argentínában egyre jobban terjed a fekete rozsda, Kanadában pedig 3.3 millió acre-al kisebb a bevetett terület, ami negyven millió bushellel kisebb termést jelent. A budapesti piacon ezeknek a híreknek hatása alatt szintén megnövekedett a vételkedv. A határidőpiacon az előzősdei forgalomban a kereslet kerekedett felül, amely a tegnapi áresökkenést kiegyenlítette. Az előzősdei márciusi búzát 23.70—23.75, a májusi búzát 24.45—24.50 pengővel jegyezték. A márciusi rozs iránt kisebb volt az érdeklődés, első árfolyama 16.60—16.65 pengő volt. A májusi tengeri ocsóbb volt, mint tegnap.

A készrúpiacra szintén emelkedett a kereslet. A forgalom megnyitása előtt a 80 kilogrammos búzát származása szerint 22.30—24 pengővel jegyezték. A rozs első árfolyama 14.80—14.85 pengő volt.

A liszt- és őrlémény piacon a malmok nem változtatták meg lisztárait.

A takarmánycikk piacán a tengeri 13.75—14.10 pengős áron került forgalomba minőség szerint. A takarmányárpa első jegyzése 15.20—16.50 pengő között váltakozott.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Városi birtokok bérbeadására.

A városháza kistermében 1-ső emelet 24. sz. szoba, a folyó évi november hó 29. napján délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen az alábbi birtokok bérbe fognak adni:

1. Lovászúti parcellák az 1929. év október hó 1-től számítandó 3 évi időtartamra:

a) A szennyvízszűrő teleptől délre, a Tócsó-csatorna, a tápláló-csatorna és a szennyvizet raktározó terület között fekvő mintegy 16 kat. hold terület;

b) ugyanott a tápláló-csatorna, a szennyvizraktározó terület, valamint a Szepességi-ut között fekvő mintegy 9 kat. hold terület;

c) ugyanott a Vitárius Sándornétól megvett területtel együtt a Tócsó-folyó, a szennyvizraktározó terület között fekvő mintegy 2 és fél kat. hold terület;

d) ugyancsak a Vitárius Sándornétól megvett területtel együtt a szennyvizraktározó terület és a Szepességi-ut között fekvő mintegy 6 kat. hold terület.

2. Tiszai füzes az 1930. év március 1-től számítandó 3 évi időtartamra.

A füzes a Tisza folyó balpartján, — Dorogma község határában van 22 kat. hald és 1588 négyszögöl területtel.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a gazdasági ügyosztályban (Városháza, I. emelet 27. szám) megtekinthetők.

A fenti árverések eredménye ellen utóajánlatnak helye van.

Debrecen, 1929. november hó 22.

Polgármester.

Terjessze a Debreceni Ujságot

VÁSÁROK NAPTARA

November 23-án. Adony, Endrőd. — Kirakodóvásár: Békés.

November 24-én. Szeged (sertésvásár 28-án). Kirakodóvásár: Békés, Senyeháza. Borvásár: Nagyveleg.

November 25-én. Balatonlelle (sertésvásár nincs), Csökölly (sertésvásár nincs), Disjenő, Egervár, Felsőseged (sertésvásár nincs), Győr, Igal (sertésvásár nincs), Karcag, Komárom, Mezőkövesd, Paks, Siklós, Tiszatarján, Vámospercs, Vásárosmiske (sertésvásár nincs). — Állatvásár: Felsőreg (sertésvásár nincs), Kalocsa, Szécsény. — Marha- és kirakodóvásár: Nagyecskány.

33297—1929. I.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Kiadó városi üzlethelyiség.

A Ferenc József-ut 26. szám alatti 11. és 12. számú (Morgenstern Manó féle) üzlethelyiség december hó 1-re kiadó.

Az 1932. évi április hó 30-ik napjáig leendő bérbeadására a városháza tanácstermében folyó évi november hó 26-án, kedden délelőtt 9 órakor nyilvános szóbeli árverést tartunk, utóajánlatok kizárásával.

Az árverési feltételeket a jog- és pénzügyi ügyosztálynál (Városháza, I. em. 35.) lehet megtekinteni.

Debrecen 1929. évi november hó 20-án

dr. Vársány István sk. polgármester.

Nyitlér

Sneider Ibolya Fűvészkert-utca 14. számú fűszerüzletét megvettem, felkérem esetleges hitelezőit, hogy követeléseiket nálam Bercsényi-utca 8. szám alatt 3 napon belül jelentésük be, mert későbbi felszólalásokat figyelembe nem veszek.

Debrecen, 1929 november 20-án.

Tarr István.

DEBRECENI UJSÁG

RAJZDUFOLD

SZERKESZTŐ:

Marschalkó Lajos.

Szerkesztőség: József kir. her.-u. 16. Telefon 3—48.)

Valódi borpárlatból készült

KONYAK

legolcsóbban beszerezhető

Aron Miksa cég fióküzletében

Simonffy utca 4. szám alatt.

7 decis üveg	P 3.50
3.5 decis üveg	P 1.90
2 decis üveg	P 1.20
Literenkint kimérve	P 3.40

Ugyanott a legfinomabb tearumok már 2.80 P-től, gyümölcspálinkák 2.— P-től, továbbá a legzamatosabb likőrök már 3.60 P-től kaphatók.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 10 szolg 50 fillér és egyszerre két reggeli lapban jelenik meg.

Vastagabb betűkkel szedett szavak duplán számítanak. — Újabb hirdetés más tarifá alá esnek.

Apróhirdetésekre felvilágosítást a 141. telefonszám ad.

LEVELÉZÉS	Központban	Csinosan
Szereltet jellegre levél van a kiadóban. 3630	nagyon szépen butorozott utai szoba fürdőszoba használattal, esetleg zongorahasználattal egy vagy két személy részére elsejére kiadó. Cim a kiadóban. 8861	butorozott különbejárata szoba 1—2 ur részére kiadó. Arany János utca 16. 8880
KIADÓ LAKÁS	Csinosan	Olcso
Irodának. üzletnek kiválóan alkalmas nagy, világos utcai szoba lépcsőbejárattal kiadó. Deák Ferenc utca 6. szám. 88868	butorozott szoba konyhával, vagy anélkül kiadó. Arany János utca 36. szám. 8881	butorozott szoba kiadó. Kigyó utca 45. sz. 3-ik ajtó. 3596
Állomás	Különbejárata	Kétszobás
közélemben kapualatti csinosan butorozott utcai szoba kiadó. Wesselényi utca 111. Értekezhetni a tulajdonosnál. 8859	butorozott szoba, fürdőszobával uriembernek kiadó. Simonffy utca 32. I. em. bal. 3641	lakás előszobával azonnal kiadó. Márton Kálmán u. 5. Nyilastelep.
Különbejárata	Kiadó	Különbejárata
butorozott szoba kiadó. Hatvan utca 16. sz. 8873	egy szép modern szoba, konyha mellékhelyiségekkel, Nagyvárad utca 10. szám. (volt Sziv u.) 8875	butorozott szoba kiadó. Reáliskola utca 2. G. Stein. 8876
Kiadó ház,	Kiadó	Utcai
nagy udvar, istálló, raktárak, modern nagy lakás, Miklós 49. Értekezhetni Erzsébet u. 28. 8860	több egy szobás lakás autógarage és istálló — Szepességi utca 28. sz. 3643	szép szoba, konyhás pincelakás elsejére kiadó. Garai utca 6. 8855
		Püspöki palotában
		csinosan butorozott szoba 1—2 személy részére esetleg fürdőszoba használattal kiadó. Schwarz Károlyné, püspöki palota, III. kapu, V. lépcső. 8874

Csinosan
butorozott utcai szoba
december 1-re kiadó. —
Miklós utca 41. 3628

Különbejárata
udvari butorozott szoba
december 1-re kiadó.
Werböczy u. 14., föld-
szint. 8793

Kiadó
december egyre két szo-
ba utcai, udvari, fürdő-
szobával. Baross utca
15. szám. 3612

Ujfestései,
napfényes, butorozott,
kétágyas, egyágyas ud-
vari szobákat kiadunk.
Vigkedvü Mihály utca
14. szám. 3179

Kossuth utca
legjobb helyén olcsó bu-
torozott szoba uriem-
bernek azonnal kiadó.
Megtéríthető délelőtt
11 és 12 óra között. —
Kossuth utca 39. I. eme-
let Marschalkó.

Pincelakás
tiszt, száraz, takari-
tásért azonnal kiadó. —
Apafi utca 20.

Kossuth u. 7.
alatt két nagy és egy
kisebb raktárhelyiség de-
cember 1-től, Simonyi
ut 11. alatt 8 szoba,
fürdőszoba stb. mellék-
helyiségekből álló lakás
pedig azonnal kiadó. —
Szivességből felvilágosi-
tást ad dr Borzsovay
Jenő, Csapó utca 4. sz.
délután 4—5 óra között
3032

LAKÁS KERESLET

Bika szállóhoz
közel 2 szoba, konyhas
lakást keresek. Cím a
szerkesztőségben kérem.
3632

Teljesen
különbejárata, lehetőleg
lépcsőházi vagy kapu-
alatti butorozott átuta-
zó szobát keresek heten-
kint néhány napi igény-
bevételre. Ajánlatokat
ármegjelöléssel „Sze-
rény igények” jelíggel
kiadóhivatalba kérek.

Keresek
májusra jó háromszobás
utcai lakást mellékhe-
lyiségekkel. Cím a ki-
adóban. 8791

ÜZLETEK

Főútvonalon
modern üzlethelyiség ki-
adó. Értekezhetni tele-
fon 4-45. 8846

Elköltözés
miatt forgalmas vendég-
lő átadó. Cím meg tud-
ható: Külsővásártér 9.

APRÓHIRDETÉSEK FELVÉTELE

a Debreceni Újság Hajdútelep Debreceni Független Újság részére

Kossuth-utca 3., József kir. herceg-utca 16 sz., Szent Anna-utca 13. sz.
Antalfy József és Piac-u. 8. sz. alatt Csáthy Rt. könyvkereskedéseiben.

Apróhirdetéseinket az egész Tiszántul olvassa!

Onossay utca
17. sz. ház üzlethelyiség
péksütőde és 2 lakással,
továbbá nagy telekkel
kedvező fizetési feltéte-
lek mellett eladó. Ér-
deklődni tulajdonosnál a
Tiszántuli Mezőgazda-
sági Hitelintézetnél Kos-
suth u. 8. szám alatt le-
het. 3034

KERESLET

Használt
fűszerberendezést kere-
dezést keresek. Érdek-
lődni lehet Rooznal —
Attilátér 2. vasárnap 8
órától. 3628

Tőke nélkül
jó beosztású társat ke-
resek elsőrendű vállal-
kozáshoz. Cím a kiadó-
ban. 8878

Sofför
gyakorlattal szerény fi-
zetésért állást keres.
Cím a kiadóban. 3521

Dadát
bejárót keresek másfél-
éves gyermekhez. Jelent-
kezés 8—10 között. Do-
bozi bérház C. II. 9.

Reáliskolai
geometria mennyiségtan
tanításához tanerőt ke-
resek. Ajánlatokat „Ma-
gántanuló” jelíggel ki-
adóba. 3622

ELHELYEZKEDÉS

Bejárónőt
fiatal, kosszttal felvez-
dr Bencsik, Arany Já-
nos utca harminchárom.
8858

Kocsist
nőtlent bentkosztra, ki-
rni, olvasni tud, azon-
nal felvezek. Tiszántuli
Mezőgazdasági Hitelin-
tézett, Kossuth u. 8. sz.

Egy
fiatal leány elmenne ki-
szolgálónak trafikba, —
csemegeüzletbe vidékre
is. Megkeresést jó szá-
moló jelíggel. 3528

Állástalan
kereskedelmi alkalma-
zottak, B-listás tisztvi-
selők, hivatásos ügynö-
k magas jutalékkal
felvétetnek. Jelentkezni
ekmányokkal vasárnap
d. e. 9—12-ig, hétköz-
nap d. u. 5—7-ig. Piac
utca 73. Az udvarban.

Fiatallány
elmenne 1—2 gyermek
mellé vidékre. Szíves
megkeresést „Csak vi-
dékre” jelíggel a kiadó-
ba kér.

Fiatall
embert magyar munkára
felvezek. Cím a kiadó-
ban. 8882

KÖNYVELŐ,
magyar-német levelező,
lel- és külrodai mun-
kálásokban, valamint ke-
reskedelmi utazásban is
gyakorlott, kedvező fi-
zetésért állást vállal. Szi-
ves ajánlatot „Pontos
és lelkiismeretes” jeli-
g alatt a kiadóba ké-
rek. 8794

Cipészegéd
női raktári munkára fel-
vétetik. Cegléd utca 6.
szám. 8829

Mindenes
szakácspót gyermektelen
házaspár december 1-re
felvez. Hunyadi utca
14., I. em. 8833

Géprást
olcsón gyakorolhat. Cím
a Debreceni újságnál.

AJANLAT

Németre
tanít jutányosan felnöt-
teket elemi és közép-
iskolai tanulókat német
származású urinó. Ki-
vánatra hához megy.
Leveleket „Perfekt né-
met” jelíggel a Függet-
len Újság kiadóba. 8864

Középkorú
izraelita nő keres állást
kis családnál. Cím Mik-
lós utca 18., 4. ajtó. 8863

Kifutófiu
felvétetik december 1-re
Merino, Piac 49. 8862

Alkalmi
sütést, főzést olcsón vál-
lal. Rákóczi utca 41.
8879

Keztyük
átalakítását, javítását,
festését, tisztítását, mo-
sását. Ezüsttrikülök bé-
lelését, cigarettatárcsára,
órákra, késekre, kulcsok-
ra védőtokokat legol-
csóbb árban szerezheti
be. Keztyű és fűzőüzem
Kossuth utca 58. 3299

Egy
fiatal leány felirónőnek
ajánlkozik vidékre. —
Ajánlatot a kiadóba
„kezdő” jelíggel. 3541

Ebédkosztra
néhány uriembert elfo-
gadok. Ebédet hához
küldöm. Kandia utca 7.
szám. 8329

Nádszékzövést
legolcsóbban Kossuth ut-
ca 25. Kosárfonoda. Ja-
vitásokat elvállalunk.
8870

Ládák,
dobozok olcsón kapha-
tók. Bárány Rádióház-
ban, Szent Anna 1.
8776

Délutánra
diktálásra gépirást vállal
urilány. Megkereséseket
„Perfekt gépirónő” jeli-
gére a kiadóba.

Ügyes
varrónő hához ajánlko-
zik napi 3 pengőért. —
Décsiné, Késes u. 88.
8841

Urinónél
finom ebédkosztot kaphat
2—3 személy. Hon-
véd u. 8. hátul az ud-
varban. 3040

Gépirás
gyakorlás olcsó díjért.
Cím a kiadóban.

Német-francia
diplomás tanárnőnél al-
apos nyelvtanítás, mag-
ánvizsgákra eredmé-
nyes előkészítés korre-
petálás. Piac u. 79. sz.,
II. emelet. 3621

Fajborok
és almák sajáttermés ó
és új édes, magas foku
literenként is napiáron.
Arany János u. 30. sz.
Blazsek. 3059

Vadászkeztyüket
speciális kiállításban, va-
lamint autó, hajtó, lo-
vágó alkalmi és utcai
keztyüket legolcsóbb ár-
ban árusít Keztyűüzem
Kossuth utca 58. Ke-
resztőpület. 3228

Fűzőüzemben
egészségügyi haskötőket
melltartókat harisnya-
tartókat, csipőfüzőket,
izlapokat, hasmelegítő-
ket legolcsóbb árban
szerezheti be. Fűző és
keztyűüzem, Kossuth u.
58. szám. 3229

Nagyládák
télikabát, kard eladó.
Homok utca 72. 3611

ELADAS

Csatádi ház
Pesti utcán háromszobás
udomente ház eladó. —
Nemes László —
Rothermere utca 55. sz.
8877

Egy
kopirprás eladó. Apaffy
5t 16erős eladó. Arany
János utca 47. 8593

Eladó
egy darab teljesen üzem-
képes négy garatos mo-
toros morzsoló. Gáll Já-
nos, Hajduszoboszló.
8869

Zephir-kályha
tizenkétesőves, alig hasz-
nált olcsón eladó. Mü-
szaki Társaság, Hu-
nyadi utca 17. 8848

Uj silskin
bunda molettebb ter-
metre eladó. Hatvan u.
58. szám. 3039

Darabos-Rothermere
utcán üzlettel és bérla-
kásokkal — jövedelmező
ház eladó. Nemes Deseő
László, Rothermere utca
55. 8876

Farkaskutya
költyök pedigrés fajtisza-
lim, 5 hónapos eladó.
Teleki u. 5. 3598

Autó
alig használt, nyitott,
négy üléses, nagyszerű
rugózásu kocsit, a tulaj-
donos nyugalomba vonu-
lása miatt olcsón el-
adó. Cím a kiadóhiva-
talban.

Ford-autó,
üzemképes, igen olcsó
áron eladó. Müszaki
Társaság, Hunyadi utca
17. Telefon 4-45. 8847

Landauer
nyitott és két perc alatt
csukottá átalakítható, —
nehéz metszett üvegek-
kel ellátott nagy hintó,
a szemben levő ülések
egyforma nagyok és ké-
nyelmesek, a tulajdonos
nyugalomba vonulása
miatt eladó. Ugyanott
egy félfedeles jökarban
lévő kocsit és egy egyfo-
gatu csukott kocsit is
eladó. Cím a kiadóhiva-
talban.

INGATLAN

Htaduszovátón
109 kishold tanyásbir-
tok, ártézi kuttal eladó.
Cím a kiadóban. 3646

Kucik telepen
Kálmánczhelyi utcában
lakóház 300 négyszögöl
földdel, 1 szoba, konyha
kut, sertésöl, baromfi-
udvar kedvező fizetési
feltételek mellett eladó.
Tiszántuli Mezőgazda-
sági Hitelintézet, Kos-
suth u. 8. 3033

Eladó
jövendelmező ház Lo-
rántffy utca 24.

Motor
5t 16erős eladó. Arany
János utca 47. 8593

Bajomi József

tűzifa és széntelepe a
pályaudvaron.

Telefon: 8—93,

A debreceni üzletveze-
tőség szerződéses bér-
favágója szabályszerű
vasuti utalványra előírt

egységár

alapján hához szállít

hasábos és fel- apritott tűzifát

továbbá hazai és po-
rosz szenet. Magáno-
sok részére

legolcsóbb

beszerzési forrás.

Szántófeld

közvetlen a város alatt
eladó. Értekezhetni Pécsi
bankházban, Deák Fe-
renc utca 2. 8852

VEGYES

Elveszett

Jehér selyemszörű pincs-
kutya, Cunci névre hall-
gat, ismertető jele jobb
látán halványárga folt,
megtaláló kérietik Ká-
roly Ferenc József ut
22. értesíteni, ahol jutu-
lomban részesül. 3606

A Margit-fürdő
vendéglő december hó
1-re kiadó. Bónietti felté-
telek megtudhatók a
fürdő igazgatóságánál
8729

Zongorahangoló
Gärtner, Széchenyi utca
15. szám. 8767

Magánnyomozó
megfigyel, informál, —
nyomoz családi, házasa-
sági, hagyatéki és bü-
nyügyekben a legnagyobb
titoktartással. — Bánó
Gyula volt detektív csop-
ort vezető Miskolc, —
Borbély utca 3. 3380

28-as

villamoskocsin 20-án d.
u. negyedkettőkor isko-
lastáska III-ik elemi
oszt. könyv és felszere-
léssel ottmaradt. Ki be-
szolgáltatja, vagy nyom-
razevet jutalomban ré-
szesül. Simonyi ut 25.
szám. Telefon: 8—43.

Poloskairást,
szabadalmazott szerrel
felelősséggel vállalok —
Poloskaszert kapható. —
Nánássy, Kossuth 47.
Telefonhívó 8-41. 8788

Ma, szombaton
disznótoros hurkaestély
Gálló János vendéglősnél
Székely utca 20. sz.
3629